

ՐԱՏՆՄԻԻՄԱ

ՏԻՆԻ, ԱԽԼԱԳԻ, ՖԵՆՆԻ ՎԷ ՍԻՅԱՍԻ

ՀԱՅԹԱԼԸԳ ՂԱԶԷԹԱ

ՃԻԼՏ 3

ԻՍԹԱՆԳՈԼ, ԱՊՐԻԼ 17, 1913.

Ն 16

ՊԵՆՏ Ի ՄԱՆՍՈՒՍԼԱՐ

ԳՈՒՍՈՒՐԼԱՐ ՆԱՊԸԼ ԻՍԼԱՆ ԼՏԻԼՄԵԼԻ

Կերէք ֆէրտի կերէք իճթիմաի հայաթտա, քէնտիմիզին վէ սաիրէրին գուսուրլարընա թէսատիֆ էթտիքճէ, պու սիւալ ֆիքրէ վա-
րիտ օլույօր վէ անա միւնասիպ պիր ճէվապ պուլմատըգճա րահաթ օլմայօրըզ:

Մէղքիւր սիւալըն ճէվապը դանն օլունտը-
զը դատար սատէ վէ գօլայ տէյիլ տիր: Ճիւմ-
լէ գուսուրլար այնի թարիֆտէ իսլահ էտիլէ-
մէզ վէ այնի գուսուր տալիմա այնի եօլտա
թասիհ օլունամազ: Վալիտէյն քէնտի եվլատ-
լարընը թալիմ էտէրքէն կէօրիւրէր քի չօ-
ճուգլարտան պիրիսի պիր ուսուլտան, տիկէրի
պաչգա ուսուլտան ալըր: Մէքթէպտէ ճիւմլէ
չակիրտլէր այնի վատթա իլէ իսլահ ը նէֆս
էթմէզ: Պիրինտէ իպլահաթ մէյտանա կէթիրէն
ուսուլ պիր տիկէրինի քէնտի խաթաընտա
տահա զիյատէ ինատլաշտըրըր: Ճէմիյէթլէր
վէ միլլէթլէր իչիւն տէ պու չէյ սահիհ տիր:
Պիր դավմ արասընտա իւնսի, ախլադի, ազլի
թէպէտտիւլ հատըլ էտէն ուսուլլար պաչգա
պիր դավմ իւզէրինտէ հիւսն ի թէէսիր հատըլ
էթմէզ:

Չօճուգլարտա, չակիրտլէրտէ, կէնճլէրտէ,
միլլէթլէրտէ, քիլիսէլէրտէ իսլահաթ նաՊըլ
իճրա էտիլէպիլիւր:

Պու սիւալա պիր թէք գազլիլէ իլէ ճէվապ
վէրիլէմէզ: Պազը էսասլարը վէ ահվալ ը բու-
հիլէտէ կէօրիւրէն պազը դաիտէլէրի իզահ էթ-
մէքլէ անա գըսմէն ճէվապ վէրմիլ օլապիլիւրիլ:
Էվվէլա, իզթիսա եաթսու իւթիսալ դաիտէ-

սինի էլէ ալալըմ: Իգթիտա եաթսու իմթիսալ
նուսուռէ եա միսալ իթթիսալ էտիլ օնա
թաթպըզ ը հարաքէթ էթմէք տիր: Ստէմլէրին
հաթթա հայվանլարըն էօմրիւնտէ պու զայէթ
նաֆըզ պիր գուլվէթ տիր: Պիր չօճուգ հաթ-
թա հայվան եալրուլարը պիլէ քէնտի իչլէրինիլէ
ասէթլէրինի պէօյիւքլէրինտէն կէօրտիւքլէրինի
թազլիտ էտէրէք իճրա վէ թահսիլ էտէրլէր: Վիւ-
ճիւա հարաքէթլէրինի, լիսանլարընը, սէտալա-
րընը, խօչլանլալ խօչլանմաաըզլարը չէյլէրի հէփ
պէօյիւքլէրինտէն էօյրէնիլլէր: Պու մէյլ չօ-
ճուգլուգտան պաչլար վէ պիւթիւն միւստէթ ի
հայաթըմըզտա պիլիմ հայաթ ը բուհիլէմիլզտէ
իճրա ի թէէսիր էտէր: Մէտէնիլլէթ, թալիմ
ու թէրպիլլէ, լիսան, ախլադ, մէզազ վէ սաիրէ
էն էվվէլ վէ զայէթ տէրին պիր մանատա ի-
չինտէ պուլունտուգուսուլ մուհիթտէն թէէ-
սիրլէնիլ վէ քէնտի ճիւմլէ վէ էվսաֆընը ան-
տէն ալըր:

Պու սէպէպտէն կերէք էյի չէյլէրի թալիմ
վէ թէլլին էթմէք վէ կերէք գուսուրլարը
իսլահ էթմէք էմրինտէ իլք վէ էն միւլէսսիր
գուլվէթ պու իգթիտա վէ իմթիսալ մէյլի
տիր: Չօճուգա էյի սէօյլէմէյի, էյի աթվարը,
կիւզէլ ախլազը թարիֆ էթմէտէն իսէ օ էյի
չէյլէրի սէն անըն կէօզիւ էօնիւնտէ իճրա էլլէ
վէ թապիլի պիր մէյլ իլէ անլէր սէնի թազլիտ
վէ թէմսիլ էտէճէքլէր տիր: Պիր մէքթէպտէ
ֆատիհ լիսան, եիւքսէք էֆքեար, տօղրու
մանիթըզ, էյի ախլադ հագընտա գուլվէթլի
նուլլարը իրատ էթմէքտէն իսէ, մուալլիմին
օ չէյլէրի քէնտիսինին պիլ ֆիլի իճրա էթմէսի
տահա միւլէսսիր պիր տէրս օլուր:

Պու. կիւն մէմէքէթիմիզին գուսուրլարընը իսլահ իշիւն տախի էն իւք վասըթա պու. հանի էհալիմիզ էօնիւնէ չայանը իմթիսալ նուսու- նէլէրին գօնուլապիլմէսի տիր: Ալանի նուսթ- արտա վէ դագէթալարտա չու. աիւչար օլտու- ղուսուլ ֆէլաքէթլէրին սէպէպլէրինի թէշքիլ էտէն գուսուրլարընը կիւզէլճէ թարիֆ վէ թասրիէ էտիլյօր: Միլլէթփէրվէրլիք ֆըզա- նը, իսթիզամէթսիզլիք, խօտպիւլիք, առա- լէթսիզլիք, անասրը արասընտա էմիյէթսիզ- լիք, պիսուլարա թէարրուլ էթմէնին վահչէ- թի, գաթլը ամլարըն հազըսըզըզը վէ սաիրէ կիւզէլճէ պահա օլտուսուլյօր: Լաքին պու. չէյ- լէրտէն պահա էտէնլէր պու. պահալարընը քէն- տի հայաթլարը իլէ թէմսիլ էտէմէտիքլէրի իշիւն մէյաանտա իսլահաթ կէօրիւլմէյօր: Ենիւն ալիս խաթալար տէվամ էտիլյօր:

Պու. իզթիտա վէ իմթիսալ էսասընտան տի- կէր պիր գաիտէ իսթինթամ էտիլիւր օ տա չու տըր:

Իսլահաթ մեհմէթիսէն զիյասէ չուպաքի քա- րիգսէ իմրա էսիլէպիլի: Պիր չօճուղու թալիմ էտէրքէն, «Գափուլու ալըզ պրազմա» տէյէ- ճէք հէրտէ «Գափուլու գափա» տէ, «Էլին քիլիլ օլմասըն» տէմէքտէն իսէ, «Էլինի հըյգա» տէ, «Գարտաչըն իլէ գավղա էթմէ» տէյէճէյինէ «Գարտաչըն սէվ» տէ: Չօճուղարա վէ չա- կիրալէրէ վէրիլէճէք էմրլէր, «Էթմէ» «Եափ- մա» կիպի նասիհաթ հէրինէ, «Էթ» վէ «Օլ» կիպի սուպութի մաթլուպարտան իպարէթ ծլուրսա, անլէր տահա թէզ իսլահը նէֆա է- տէրլէր: Պու. չէյ պէօյլէքլէր իշիւն տէ սահիհ տիր: Պիր ճէմիլէթէ հա քիլիսէյէ հա միլլէթէ գուսուրլարընը սայըպ սայըչտըրարազ, «Պուս- արըն հափմայընը» տէր իսէն, անլէր նէ հա- փաճազլարընը չաչըրըրլար վէ իսլահը նէֆա էտէմէզլէր:

Ինսանտա պիր մէյլ տահա վար, պու. սը- րատա օ տա հիսապա սլընմալը տըր: Պիր քիմսէյէ «Շուըն պէօյլէ հափմա» տէտիլին կի- պի, օ՝ «Նի՞չիւն պէօյլէ հափմամալըյըմ. իլթէ հափաճաղըմ» տէյու աքսի պիր վաղիլէթ ալըր: Օ հէման իսլահաթ իշի փէք միւշքիլ պիր հալ քէսպ էտէր: Պու. հէր սընֆ վէ հէր չաղտան օլան էհալի արասընտա կէօրիւլիւր: Պիր առէ- մին գուսուրլարընը հիւզիւնէ վուրտուն մը, օ՝ քէնտի քէնտինի միւտէֆապա վէ օ գուսու- րուըն թէպիլիլէյէ գալըզըր: Պու. հալ պէլքի առէմին քէնտինէ ախտ օլան չէյլէրի քէնտինէ

զըյմէթլի օպամասը նէթիճէսի տիր: Գուսուր- արընտա պիլէ պիր գըյմէթլի չէյ կէօրմէք իսթէր: Պէլքի տէ իզզէթ ի նէֆսի վէ իթի- պարընը մուհաֆազալա չալըչմազ նէթիճէսի տիր: Պու. էսնատա ղուրուր վէ սաիր հիսսի- յաթ սախի հիսապըն իշինէ կիրէրլէր: Հէրնէ հալ իսէ, պու. պիր էմր ի վաղը տըր քի չօճուղարը վէ առէմէրի իսլահ էթմէք իշիւն անլէրէ գու- սուրլարընը խապէր վէրմէքտէն իսէ օ գու- սուրլարընը մուգապիլի օլան ֆաղիլէթլէրի կէօսթէրմէք վէ օ ֆաղիլէթլէրի սէնա էտէ- րէք անլէրի քէնտիլէրէ սէվտիրմէք տահա ղի- յատէ միւլէսսիր պիր վառըթա տըր:

Պու. ուսուլըն տահա միւլէսսիր օլմասընըն պիր սէպէպի տէ չու տըր քի, առէմ քէնտի գուսուրլարընը կէօրալիքճէ քէնտի նազարընտա քիւչիւլիւր վէ զաիֆլէչիւր, Լաքին ֆաղիլէթի կէօրիւլ անա թալիպ օլտուգճա ղաթընտա ուլվիլէթ վէ գուլվիլէթ հիսս էտէր:

Պու. գաիտէնի տիկէր պիր չիւպէսի իսնս վէ իշրապ ուսուլը տըր: Իմա վէ իշրապըն մանասը, պիր չէյի աօղրուտան սէօյլէմէյիպ առէմի տիւչիւնտիւրէրէք տիմէք իսթէտիլինի աօլայըտան պիր հօլ իլէ անըն խաթըրնա տիւ- չիւրմէք տիր: Մէսէլա, պիր չօճուղա ֆիւան քէօթիւ չօճուղա յնամամաղը էմր էթմէք- տէն իսէ քէօթիւ րէֆիլլէրին զիյանընը պիր հիքհայէ իլէ թարիֆ էտէրսին, չօճուլ քէն- տիլիլինտէն պու. չօճուլ իլէ օլան րէֆազաթը քէնտի իշիւն մուղիր օլաճաղընը իսթիտալ էտիպ օնտան գաթլը ալազա էտէր: Շահիրտին իլմի հիսապ սիւալընը սէն հալլ էթմէզսին, անա էօյլէ թալիլէլէրտէ պուլուսուրսըն քի օ քէնտիլիլինտէն անը հալլ էթմէյէ մուլաֆ- ֆազ օլուր:

Գուսուրլարըն իսլահը էմրինտէ պու. գաի- տէլէր էն մուհիմմ մէվզիի իհրազ էտէրլէր իսէ տէ, նիլէ տէֆա տօրաճան գուսուրլարըն անգարըն սիզգաք մէլպ էքմէֆ տախի լաղըմ կէլիւր: Պիր չօճուղա հա կէնճէ պիր ֆէրտէ հա պիր գավմա հիւքսէք իտէալ վէրմէքլէ պէրապէր, անլէրի մալիւմ գուսուրլարընտան հազէր էթտիրմէք կէրէք տիր: Պիր կէնճ իշ- կիլին մազարթաթընը կէօրսիւն տէ քէնտիլի- յինտէն անտէն իճթինապ էթսին տէր իսէք, էքսէրի քէնտի գուսուրլարընը կէօրէնէտէք օ մուղլիրը. առէթէ էսիր օլուր վէ սօնրա անը օ պէլալարտան գուրթարմազ իմքհանսըղ օ- լապիլիւր: Չօճուղար վէ կէնճլէր քէնտի պէօ-

յիւքէրինին թէճրիպէսինտէն իսթիֆատէ էթմէլի տիրէր, պու անէրին հագգը արը: Ատէմէր պիր պիրէրինին գուսուրլարընը խապէր վէրէրէք իսլահաթը տահա թէզ իճրա էսէպիրլըրէր:

Լաքին գուսուրլարը խապէր վէրմէքտէ տէ տիրգաթ էտէճէք պապը խուսուսլար վար տըր: Անլէրի տէ պաչգա տէֆա միւթալաա էտէլիմ:

Յ. Գ. Գ.

“ՕԼՄԱԶ”

Իսթանպուլտան Հայտար փաշայա կիթմէք իւզրէ քէօփրիյէ կէլիպ սուալ էտէրէք իսքէլէյի պուլուում վէ կիւճ պէլա վափօրըն վազթընը անյայրպ պիր պիրէթ ալարադ մէմուրըն էլի իլէ իշարէթ էթտիյի թարաֆտաքի վափօրա կիրտիմ: Պիթթապի մէմուր տա պիլէթիմի էլինտէքի զըմպա իլէ տէլմիշ իտի: Վափօր հօլա չըգտը՝ օգոււմաղա տալտըմ: Պիր խալը սօնրա պաշըմը գալտըմըմ քի պաչգա պիր կէրէ կէլմիշ իդ: Եանըմտաքի էֆէնտիյէ “Նէրէյէ կէլտիք” տէյու սօրտուղումտա “Գատը քէօյիւնէ” տէյու ճէվապ վէրտի: Լաքին պէն Հայտար փաշայա կիտէճէք խտիմ, տէսիյիմտէ “Պէիս հօգ պուրաստան կիտինիդ” ճէվապ վէրտի: “Ֆազաթ թրէնի դաշըրտըմ, էֆէնտի” տէյու մըրըլտանտըղումտա, “Պաշգա թրէն իլէ կիտինիդ” ճէվապ վէրտի: Օ էսնատէ հանըմըգտա օթուրան պաշգա պիր էֆէնտի, “Ճանըմ, շու վափօրըն իւզէրինէ նէրէնին վափօրը օլտուղումտա հազալար տա պու շաշկընլըդ օլմասա օլմա՞ղ մը, տէտիյինտէ, եինէ օ զաթ՝ “Օրնազ” ճէվապ վէրտի: “Բէօփրիւ իւզէրինտէն հէր կէլտիյիմտէ պիր գատըն հա պիր էրքէք մութլաղա, Իւսիլտար, Գատը քէօյիւ հա Պէպէք իսքէլէսի հանկըսը տէյու սօրար, պարի իսքէլէլէրին իսմինի հազալար օլմա՞ղ մը” իլավէ էթտիմ: “Օրնազ” թէքէրիւր էթտի եինէ օ էֆէնտի: Վափօրըմըդ գըյըյա պաղլանըյօր իտի, տըշարը չըգմադ իւզրէ գալգալըլաքին միւքհալէմէ տէվամ էթտի վէ օնլարտան պիրի, “Նէրէ կիտէճէք իտինիդ” տէյու սօրտը: “Իպրահիմ աղա թէքքէսի գուրպինէ” ճէվապ վէրտիմ: “Սօնրա”՝ “Սօնրա պիր էվ պուլաճաղում”՝ “Էվ նէրտէ”՝ “Չուգուր Չէյմէ ճիվարընտա”՝ “Էվի նասըլ պուլաճագըն”՝ “Գահվէճի Չէյնէլ աղայը պուլաճաղում”՝ “Արաալըն օ՝ մու”՝ “Խայր, անտէն պաղգալ Հաասն աղայը սօրաճաղում”՝ “Պաղգալ իլէ իշի-

նի՞զ մի վար”՝ “Խայր, եիւզ պաշը Մըսթաֆա էֆէնտիյի օնտան սօրաճաղում”՝ “Սօնրա”՝ “Նիւզ պաշըտան Ասաֆ պէյին եէրինի անլաճաճաղում, օնտան պիր ասքէր հագգընտա պիր շէյ սուալ էտէճէլիմ” տէտիմ: “Փէք ալա շու մահալէլէրին իսմի հազըլը օլսա, գափուլարըն իւզէրինտէ տէ պիրէր նօմէրօ օլսա, շու քէֆաղէլիք օլմասա օլմա՞ղ մը, տէտի մուխաթալում: “Օրնազ” թէքրարլատը եինէ էֆէնտի:

Պու օրնազըն էֆէնտիյին իսրարը օ գատար մէրազըմըղա տօգոււտու քի հէման տէօրտիւմիդ պիրտէն իսքէլէտէքի գահվէյէ կիրտիք վէ մասա էթրաֆընա տիղիլտիք վէ հէր պիրիմիդ նէվպէթ իլէ աթիտէքի սուալլարը սօրտուգճա, օ էֆէնտի ուճոււնա օրնազ քէլիմէսինի հափըշտըրըյօր իտի: “Ճանըմ պու կիւն պիր վէլիւրին, փաշանըն էվինի արասան օնա պոււնա, պաղգալարա, համալլարա սօրմատան պաշգա չարէ հօգ: Էվէ պիր շէյ հօլլայամայօրըլ, տօսթոււմուղա էվիմիդի թարիֆ էտէմէյօրըլ, ատրէս վէրէմէյօրըլ, փօսթաճը տա շաշըրըյօր, ումուր վէ ալագա տա շաշըյօր, պիր լագամ հազըլսա օլմա՞ղ մը, “Պիր ատէմ կէօրմէք իշիւն աղչամլարա գատար թաթիլ օլուպ կէօրմէտէն տէօնէճէլիմիդէ, փօսթա իլէ հէր կիւն հիշ տէյիլ իսէ պիր տէֆա մէքթուպ վէրիպ ալմադ գապիլ օլսա, հէմ փօսթա դաղանսա հէմ էհալինին վազթը զայ օլմասա օլմա՞ղ մը: Պիր մէքթուպ պուրտան Ճափօնիայա 40 փարայա կիտէր իքէն” շմէնտըֆէր իլէ 10 տազիգէլիք կէրէ տէ 40 փարայա օլաճաղընա, հիշ տէյիլ իսէ խաթթ պօյոււնա 20 փարա օլսա, պէօյէճէ, ալագա վէ թիճարէթէ տահա սուհուլէթ օլսա վէ փօսթա վարիտաթը տա արթսա, գիյատէ մէմուր իսթիլտամ օլուսա օլմա՞ղ մը: Ամէրիգա իլէ Ինկիլթէրա պիրպիրինէ էճնէպի մէմլէքէթլէր իշիւն պէյնլէրինտէ 20 փարայա մէքթուպ ալըպ վէրիյօրլար իսէ՝ պու մէմլէքէթտէ տախիլի փօսթա 20 փարայա օլսա, Ամէրիգատան պուրայա 13 կիւնտէ՝ մէքթուպ կէլիլ իքէն՝ Հալէպ վիլայէթինէ 15 կիւնտէ կէթիշմէմէսինէ վէ իքինճի հաթթանըն դաղէթաճը օնտան էվվէլ կէլմէմէսինի չարէ պուլոււնսա, թէլէկրաֆլար պէօյէ գօմէտիա կիպի արապաճըտան վէ թէլէկրաֆ վէրէնտէն պիր կիւն սօնրա կէլիպ կիւլիւնճ օլաճաղընա, թէլլէր վէ մէմուր արթըրըլպ ինթիզամա գօնուլսա, օլմա՞ղ մը” Հէփ պու սուալլարա պիւզիմ էֆէնտի գահվէ վէ սիկարաճընը իշէրէք՝

կհանտա պիր «Օրնագ» տէմէքտէն պաշգա սէս չըգարմայօր խտի: Սուալար թէվալի էթտի: «Տիւնհանըն հէր հանկը պիր քէօյիւնիւ պիլէ հիճապ էթտիրէճէք չու իսթանպօլ գըյըսը մէնգարէսի, չու կիւզէլ փաթիթաթա իւք կէլէնին կէօզիւնէ չարփան թաթա գուլիպէլէր, թէնէքէտէն ինսան քիւմէսլէրի վէ փիւլիքէր գալտըրըպ՝ չու փէք սըգ օլան գըյը գատիմ խարապա սուրըն էնգալը վէ սաիրէ իլէ տօլտուրուլուպ՝ կիւզէլ պիր ըրիթըմ վէ էնլի պիր պուլվար հափըսա, պիր թարաֆընա ուրա իլէ մաղաղալար, տիւքքեանլար, հօթէլէր հափըլըպ շէրէֆլէնսէ, պու հօլ իլէ սարֆ օլունան փարայա վէ ֆաիլինէ պէտէլ իրաա թէէմին օլունսա, վէ օ թարաֆըն էմլաքը քէսպ ի իթիպար էտիպ հիւքիւմէթ գաղանսա, էհալի տէ թէնէզլիւն էտէճէք պիր սահիլէ մալիք օլսա, Սարայ Պուրնու մէյտանը միլլէթ պաղչէսի հափըսա, օրատաքի միւզէլսանէ, խաղինէ տաիրէսի, սարայլար վէ քէօքըլէրէ տուխուլիյէ ալընսա, տիւնհանըն հէր թարաֆընտան սէյհալար կէլիպ մէմէքէթէ փարա կիրսէ, օրալարտա պիր տէ հայվանաթ պաղչէսի հափըսա օլմազ մը» «Օրնագ, օրնագ, հայլանաթ արաղչէսինէ հիլ հանէք կօզ», նիտա էյլէտի պիլիմ էֆէնտի: Միւքեալէմէ մաթպուլաթ իւզէրինէ տէօնտիւ, «Ղազէթալարմըզ պիր մէպտէ թուլթալար տա հէր իքի կիւնտէ պիր հալայա տէօնմէսէլէր, պու կիւնքի մէտի ու սէնալար իլէ սէմալաթա չըգարտըգալարնա եարըն խալն տէմէսէլէր, պու կիւն միլլէթին խէլասը տէյու իլան էթտիքլէրի մէսլէյի հալըն թէլին էթմէսէլէր, հախօտ պիր կիւն սօնրա մէյտանա չըգաճազ հալանլարը պու կիւն սէյլէմէսէլէր, հախօտ հէր քէսին չարըսա պիր պիրինէ սէյլէյիպ կէզտիյի խապէրլէրի զազէթատան սիլմէսէլէր, Մէարիֆ էսաստան իպթիտատէն պալայըպ էն պէօյիւք էնէմիլէթ օնա վէրիլէճէք իքէն, հօգարը ուճուհտան պաշլայըպ իսէլէր իլէ օղրալըմասա, չու 50—60 միլիօն մասրաֆըն պարի օնտա պիրի ումուժ Անատօլուտա գասապա վէ քէյլէրտէ մէքթէպլէրէ սարֆ օլունսա, վէ էհալինին պէտէնէն թէրֆի վէ թէալիսինէ չալըչըսա տա օմասրաֆլարա պէտէլ պիր շէյ գալսա, օլմազ մը»: «Ատիլիլէր զաթէն իչինտէն չըզըմազ պիր լափիւրիւնթօս իքէն հէնի գանուլար իլէ տահա կարըլըզ վէ հէրճ ու մէրճ էտիլէճէք հէրտէ, տահա գըսսա վէ գաթի հօլլար պուլուն-

սա, պիւթիւն տիւնհատա նասըլ հափըյօրլար իսէ էյրէնիլիպ էօյլէ հափըլսա, մէմուրլար ալապիլաթինէ գօշար հախօտ իչլէրի իսթէտիյի դատար սիւրիւնտիւրիւր իքէն անլէրի մէսուլ էթմէյէ պիր չարէ պուլունսա տա հազսըզըլըն էօնիւ ալընսա... Պիր մէմուր հազգընտա սըզըլթը օլտուգտա հա էհիլիլէթսիլլիլի ֆէնալըզ կէօրիւպիւքտէ՝ վաթանըն պիր հէրինտէն գալտըրըպ պաշգա պիր հէրինէ գօյաճազ հէրտէ՝ օնու տէֆ էթսէլէր տէ պալիյէ էյիսի գալսա, հախօտ էյիլէրի սէչիպ իչէ գօյսալար, պաշգա մէմէքէթլէրտէ նասըլ օլույօր իսէ պուրատա տա էհիլիլէթ ի ումուլիլիլէ թէգարրուր էթմէնին չարէսի նէ իսէ օնա թէվէսսիւլ օլունսա տա հէր քէս իսթէտիլի հէրէ կիտիպ սէրվէթ վէ թիճարէթ մէնպալարընը քէշֆ էյլէսէ, իչէ հարամաղ թօփրազլար՝ դանիմէթ վէ սէրվէթ վէրսէլէր տէ հիւքիւմէթ վէրիլի արթըրաճազ հէրտէ օրտան զազանսա, շէրլէրին հազընլարընտաքի քէօմիւր մատէնլէրինի պիլէ հասազ ալթընա ալըպ էհալիլի օրմանլարը վէ ֆիտանլարը քէսիպ պիլիլիլիլէ՝ քէօքլէրի սէօքիւպ կէթիւմէյէ հասըզըլարըն արգասընը պէրլէյիպ տուրմաղա մէճպուր էթմէսէլէր... հիլ տէյիլ էհալի իթիլաճը իչիւն օլ քէօմիւր մատէնլէրինտէն ալմաղա միւսաատէ օլունսա օլմազ մը...» Պու ճիւմէ սիւալար էսնասընտա, էֆէնտի սիւքիւթլէ պազըպ հէր պիրինտէն սօնրա «Օրնագ» տէմէքտէն պաշգա պիր սէս չըգարմայօր խտի:

«Ջըրաաթ նէզարէթինտէ սիւրիւ սիւրիւ մէմուրլարմըզ վար, մասրաֆլար օլույօր, քիտաղըտար իւզէրինէնէլէր հազըլըյօր, մուսմէլէլէր, մուխապէլէլէր, փրօփէլէր, գանուլար տիւնհայր տօլտուրույօր: Քէօյիւլէրիմիլ 2 պին սէնէլիք սապան իլէ չիֆթ սիւրիւպ պիր ուֆազ խարմանը գալտըրմազ իչիւն այլարճա օղրալըյօրլար, պուլարա հիմմէթ օլունուպ իճապ էտէն մասրաֆ օլունսա... տահա չօզ վէ տահա չափուք մահսուլ ալսալար վէ տահա չօզ իրաա վէրսէլէր... Քէօյիլիլէրին պաշընտա մէմուրլար տուրուպ օնլարա հէնի ուսուլլար էյրէթսէ, օնլարա հէնի մաքինալար, սէրմայէ, թօխում վէ էտէվաթ վէրիլիլիպ տահա զէնկին վէ տահա մէտէնի օլսալար... Մէմէքէթլին իխրաճաթը չօղալսա, էհալի զէնկին օլսա, շէքէր, իսփիլթօ, դօնհազ, սախթիլէն, իփ, գուլմաշ, իփիլք, պէզ՝

ճամ, քիպրիթ, թապագ, ֆէս, իփէք, քիա-
ղըտ իմալը իչին հէփ քէրէսթէ պուրատա
մէվճուա վէ էվրօփա պիզտէն սաթուն ալըր
իքէն, էլլի գաթ պահապընա օրատան կէրի
ալաճաղըմըզա՝ հիչ տէյիլ իսէ պիրէր տանէ պու-
ֆապրիզալարտան պաղը մէրքէզլէրտէ հափ-
ալըրըլըպ, հէմ էհալիյէ մօտէլ օլսա հէմ տէ
իչ օլսա, հէմ տէ պու սէպէպտէն ֆազլա
մահսուլ հէթիչմէսի թէշվիգ օլունսա... շայէտ
հիւքիւմէթ պիր իքի սէնէ պուշլար իչին ֆէ-
տաքիւրըլպ էթմիշ օլսա պիլէ օնա պէտէլ պիր
չօգ ճիհէթտէն գազանաճաղընը հիսապա ալ-
սա...

«Թիւթիւն ինհիսարընը էճնէպիլէրէ վէրիպ
մէմէքէթտէ պու մուհիմմ գըրաաթը թահտիտ
էտէճէք վէ պիր ալայ էճնէպիլէր պէսլէյէճէք,
էհալիյէ 10 փարալըգ թիւթիւնիւ 40 փարայա
իչիւրէճէք հէրտէ, սէրպէսթ պրազսալար տա
մէմէքէթիւն հէր թարաֆընտա էհալի իսթէ-
տիյի գատար թիւթիւն գէր էթտէ վէ միլիօն-
լարճա օգգա էվրօփայա, Ամէրիգայա սաթսա-
լար, պաչգա մէնֆաաթլարը շէօյլէ տուրսուն,
հիւքիւմէթ տէ կէրէք աշարտան վէ կէրէք
ֆարգըր հօլլար իլէ Բէթիւաէն ալտըղընը 10
միսլիւնի ալսա... իսլահաթ տէյէ տէյէ մէմ-
լէքէթտէ սըղըլթը, նիզա էքսիք օլմատը,
մէմէքէթ էվաալարը պիր պիրիւնի գանընը
տէօքմէքտէն հիչ պիր վազթ ֆարիզ օլմատը,
շու իսլահաթ շիսաթը օլուր իսէ հափալար,
հախօտ շու սըզըլթըլարըն սէպէպի նէ իսէ
գալաթըսալար, էհալի, ալէլ խուսուս շու Ա-
նատօլու քէօյլիւլէրի, պիր ազ րահաթ էթտէ,
վուրան վէ վուրուլան պիր ազ սօլուգ ալըպ
սա, թէրազգի էթսէլէր, նուֆուս վէ սէր-
վէթլէրի արթսա օլմա՞ղ մը».

Պու էսնատէ օ էֆէնաի ալաղա գալըզպ
«Օրնազ» տէյէրէք կիթմէյէ հազըրլանըր իքէն՝
արամըզտան պիրի սօն տէֆա օլարագ, «Հիչ
տէյիլ շու մուհարէպէնիւն էօնիւ ալլըմֆըր օլսա,
հախօտ պարի շու միւթարէքէտէն սօնրա օլան
մուհարէպէ օլմամըր օլսա իտի, օլմա՞ղ մը»
տէյինճէ տէօնիւպ «Օրնազ, օրնազ» տէյէրէք
միւֆարագաթ էյլէտի: Անտէն ճիւմլէմիզ տա-
ղըլարը, պէն իսէ գուլաղըմտա օրնազ ճէտա-
լարը աքս էտէրէք իպրահիմ աղա թէքքէ-
սիւնի սօրմագ իւզըրէ հօլա րէվան օլտուս:

Ա. Ս. ՆԱԳԻՍԱՅԱՆ

ԱՀՎԱԼ ԶԱՋԸՐԻ

Էվրօփասա իրքիհիւս վա՞ր մը եօ՞գ մը.—
Պու կիւն պու մէսէլէ Գարատաղ միհվէրի
էթրաֆընտա տէօնիւյօր: Եա էվրօփա միւթ-
թէհիա օլուպ Շգօտրա մէսէլէսինտէ պիր
ֆաալիյէթ կէօսթէրէճէք, պէօյլէճէ պագի մէ-
սէլէլէրի սախի հալլ էտէպիլէճէյիւն իւմիտ
էսիլէճէք, հախօտ պօչա սիւչիւպ իլէրուտէ
Պալգանլարտա գանլը մէնգարէլէրէ սէյր է-
տէճէք վէ էնճամ էվրօփա քէնտի քէնտիւնի
տախի գուրթարամայաճագ տըր: Ալթըր ալ-
տան պէրու պիր ուֆագ մէմէքէթ էհալիսի
քէնտիւնտէն չօգ պէօյիւք պիր գուվլէթէ
գարչը, ֆէննտէն, քիաֆի աքքէր վէ վէսա-
յիթտէն մահրում օլարագ, ֆագը ու դա-
րուրէթ իչինտէ չապալամագտա տըր վէ հէր
պիր գուլիպէսի մաթէմիանէ օլմուշ տըր: Շիւմ-
տի Սիւրպիա հարտըմընա հէթիչմէքտէ իքէն,
էվրօփա մանի օլաճագ մը հախօտ միւքիաֆաթը
ֆիւթուհաթը գազանանլարըն էլլինտէն ալա-
ճագ մը: Տիկէր թարաֆտան Շգօտրա՝ Ար-
նավուսալար իչին ալի տէրէճէ մուհիմմ պիր
մէսէլէ տիր: Տահա հազընտա քէօյլէրիւնի,
խանէլէրիւնի հաղմըր օլան թիւրքիւն պօյուն-
տուրուղունտան գուրթուլմաղա չապալամըր
օլան պու գալմ, քէնտիլէրտէն տահա մէտէնի
վէ տահա միւթէրագգի օլմայան պիր միլլէթ
էլլինտէ տիւլմէքտէն գուրթուլույօր, հէմ տա-
խի Շգօտրա սէրվէթ, մէքթէպ վէ ազ
չօգ մէտէնիյէթ ճիհէթիլլէ Արնալուտուլու-
ղուն միլլի հոյաթը իչին էլլէմ տիր: Եու-
նանիսթան Աթինասըզ օլմատըղը կիպի
Արնալուսուլուգ տա Շգօտրասըզ օլմագը: Ելլնէ
տէ էվրօփա «ահէնկի» Շգօտրայը գուրթարա-
պիլէճէք մի, պու պիր մէսէլէ տիր: Բու-
սիա՝ Չէթինէտէ պիր սէօղիւ իլէ հէր շէյի
հափապիլիւր իքէն, անըն նիւմայիչի կէճիքտիր-
մէսի պիւթիւն մէսուլիյէթի անըն իւզէրիւնէ
թահմիլ էտիյօր: Սահիհ տիր քի պիր Սլալ գալ-
մա, օ տա Բուսիանըն նաղըր էվաաթը մագա-
մընտա օլան պիր գալմա գարչը գուլանըլա-
ճագ ճէպը՝ Բուսիատա էֆքիարը ամմէյէ ֆէնա
թէէսիր էտէպիլիւր, լաքիւն Բուս հիւքիւմէթի
իչին էֆքիարը ամմէնիւն էհէմմիլլէթի օլմա-
տըղընը տա պիլիւրիւ: Գուվլէ ի ճէպիլլէ իս-
թիմալը էն սօն վասըթա օլմալը տըր, ֆագաթ
իճապ էյլէր իսէ վապթըյա պու մէսլէյի Եուսա-
նիսթանա թաթպիգ էտէն վէ Կիրիտ թէփէլէ-

րինի թօիա թուրմագ կիպի մուծիպի էսէֆ հարաքէթտէ պուլունան էվրօիա պունլարա տախի անը հափապիւմէլի տիր: Նուֆուզ վէ թէէսիր փոխարիժ չօգ տէֆա լուղէթ քիթապընա ախտ գալմըչ տըր, լաքին պու Պալգան պիւհրանընտա գարուրի տիր: Էկէր էվրօիա «Շօտրա Արնավուտուղուն տըր» տէսիքտէն սօնրա գալգար անը Գարատաղա վէրիւր իսէ, արթըզ օ հէնի մէմէքէթին հուտուտունու էվրօիա տէյլ, անճագ սիւահ թային էսէճէք, զիրա չիմալի նըսֆընը Սէրպիա գապթ էթմէքտէն վէ ճէնուպի նըսֆընը Եոնանլար գապթ էթմէքտէն քիմսէ անլէրի մէն էտէմէյէճէք տիր: Բիւլիւք Գարատաղ էվրօիայա մէյտան օգուչօր իսէ անըն տահա գուվվէթլի միւթթէֆիպլէրի տախի մէյտան օգուչաճագլար տըր: Ճէնուպտա Եոնանլարթան մէտէնիյէթ իլէ քէնտինէ պիր Եօլ հազըրլամըչ տըր, լաքին ճէնուպի հուտուտ Պէրլին անանամէսինտէ թային օլունան Գալամանէնրի հուտուտունու կէչէր իսէ Արնավուտուղ սիյասի վէ իգթիսատի հիւրրիյէթինտէն մահրում օլուր: Կէօրիւճէ վէ Գօնիճա կիպի մահալէր Արնավուտուղա գալմալը տըր, վադաա Եոնանլար օրալարը իչդալ էթմիչ օլուպ գայէթ մէտէնի վէ մունթաղամ պիր հիւքիւմէթ թէէսիա էյլէմիչ տիրէր, լաքին նէ միլլիյէթ մէսէլէսի նէ դալէպէ օնլարա օրատա գալմաղա հազգ վէրիւր: Օրատաքի էհալինին պէօյիւք էքսէրիյէթի իսլամ, իրիսթիյան Արհավուտա տըրլար: Տահա պէօյիւք պիր թէհլիքէ տախի Մաքէտօնիատա միւթթէհիալէրին հուտուտունու թային էթմէք մէսէլէսինտէ տիր: Պուլլարլար էտիրնէ, Չաթալճա վէ Կէլիպօլուտա օղրաչըր իքէն միւթթէհիալէրի Մաքէտօնիատա հաչըրլար: Մանտսթըր վէ Օլուրիտայա Սըրպըլարըն հիչ միւհաաիպէթի Եօգ տըր: Պուլգարիսթանտա պիլէ պունլար գատար միլլիյէթ, հիսսիյաթ վէ թարիսէ Պուլգար օլան պիր մահալ Եօգ տըր: Սէլանիք իսէ պիթարաֆ պիր հալա վազ օլունմալը տըր: Շիմախտէն Եոնանլար վէ Սըրպըլար իթթիհատ էտիպ Պուլգարլարը գարպ թարաֆտան տէֆ էթմէք թէչէպպիւսինտէ տիրէր, պու Եօլ իլէ Պալգանլարտա օ ֆէլաքէթ տախիա տէվամ էտէճէք տիր: Պու ճիւմէ ֆէլաքէթին էօնիւնիւ ալմագ իչին պիթարաֆ պիր թէվասուլթ լաղըմ տըր վէ էվրօիա չիմախտէն սէսինի իչիթտիրէպիւմէլի տիր: Իչթէ Գարատաղ պուլուն իլք թէճրիպէսի տիր:

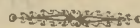
Ինկիլթերա վի հալա ֆիլօսը.— Ինկիլիզ միլլէթի պու կիւն, թարիստէ չիմախտէք աալա հէտէֆ օլմատըղը պիր թէհլիքէ գարչընտա պուլունուչօր: Շիմախտէ գատար թէհլիքէ գատան վէ տէնիզտէն իտի. պու կիւն հալա տան կէլիյօր: Պու թէհլիքէ իսէ գայէթ պէրազ վէ չիւպհէսիզ օլաուղու հալտէ միլլէթ միւտաֆաատան մահրում տըր: Պու հազիգաթ հէր ղէման հիւքիւմէթին կէօզիւ էօնիւնէ վաղ օլունմուչ իսէ տէ հա իհմալ հա տա անը անլամամագ նէթիճէսի օլարագ գաթի վէ սէրի պիր ատըմ ալաճագ Եէրտէ չիմաիքի գուվվէթ պահրիյէ վէ պէրրիյէ փրօղրամընտան կէօրիւտիւլիւ իւղրէ Եվլէլքի մուհալէլէ մէսէքինէ տէվամ էթմիչ տիր: Ալամանիա պու հալէ գարչը գաթի վէ աչըզ պիր ճէվապ վէրմիչ տիր, չէօյլէ քի չօգ տէֆա ղիքըր օլունան հալա ֆիլօսը փրօղրամը պու կիւն իլք տէֆա օլարագ մէյտանէ չըգմըչ տըր վէ նէ տէրէճէտէ պէօյիւք վէ տէհլէթլի օլաուղու մալիւմ օլմուչ տըր: Ալամանիա պու կիւն հարպիլէ պիւտճէսինէ թէյյարէ ֆիլօսը իչին 2 միլիօն լիրա տահա գամմ էյլէմիչ տիր: Շու հալտէ Ալամանիանըն Եէնի փրօղրամընտա 3,950,000 օրաուտաքի թէյյարէլէրէ, 2,500,000 պահրիյէտէքի թէյյարէլէրէ, պունա գամմ օլունան 2,000,000 լիրա տախի հիսապա գօնուլուտուտա Ալամանիա ճէման հալա ֆիլօսը իչին 8 պուլուգ միլիօն լիրա թախիս էթմիչ օլուչօր: Ինկիլթէրա իսէ 830,000 լիրա պիր թախիսաթ գամմ էյլէմիչ տիր: Ալամանիանըն հալա գուվվէթինէ սարֆ էյլէտիլի Ինկիլթէրանըն 10 միլի տիր: Ալամանիա հարպ պիւտճէսինէ 52 միլիօն լիրա գամմ էյլէմիչ օլուպ պու 1914 տէն 1918է գատար թաթալիզ օլունաճագ տըր: Նէթիճէսի գայէթ պէրրագ տըր: Ինկիլիզլէր պիւթիւն տիգգաթլարընը պահրիյէ գուվվէթինէ աթֆ էյլէմիչ տիրէր: Հալպու քի Ալամանիատա գուվվէթի պէրրիյէ, պահրիյէ վէ հալաիյէ աչի նիսպէթ վէ ինթիգամ իլէ թէրազըր էյլէմէքտէ տիր վէ պունու հիսապա ալմագ լաղըմ տըր: Պահրիյէ տախիսինէ ախ հալա ֆիլօսը պիւտճէսի չու Եօլտա թանգիմ օլունուչօր: 170,000 լիրա հալա կէմիլէրինէ, 450,000 լիրա թէյյարէլէրէ վէ 300,000 լիրա հալա ֆիլօսընտաքի մէմուրիյնէ քի ճէման 2 պուլուգ միլիօն լիրա տըր: Պէօյլէճէ Ալամանիա 5 ատէտ պիրինճի սընըֆ հալա կէմիսի ֆիլօսընա, 50 թէյյարէ, 4 հալա կէմիսի

սթախյօնլարնա, պիր թէյյարէ մէրքէզինէ վէ 6 չիւպէ մէրքէզլէրինէ մալիք օլաճադ վէ 1,500 քիչի իսթիխտամ օլունաճադ: Պու բազամլար սատէ պահրիյէ տաիրէսինէ ախտ հաւլա գուվ-վէթինի կէօսթէրիր քի օրտուչա ախտ օլանլար տա պոունլար իլէ պէրապէր իլէյէճէքլէր տիր: Պունա գարջըլըզ ինկիլթէրրա հիչ պիր շէյ հափմայօր: Պահրիյէտէ հաւլա ֆիլօսը հօս տըր, 3 ուփապ կէմիլէր վաջ վէ պիր տանէ տէ հափըլըյօր քի պոունլար աշճադ թէճրիպէ իչին հօսթանըլըր հախօս հապանի պիր գա-պիլէյէ թէքտիր իչին իրաւ օլունապլիլիր: Էճնէպի ֆապրիգալարտան իքի հաւա կէմիսի սաթուն ալընսը վէ 100 աաէտ թէյյարէլէր տախի իմալ օլունաճադ իմիշ, ֆազաթ պուն-լար մուհարէպէ իչին գըյմէթի օլմայըպ ա-ճադ սահլիլ մուհաֆազայա իըրտմէթ էտէպի-լիր, պու իքի մէմլէքէթլէրին հաւա գուվվէ-թի նիսպէթի շէօյլէ իճմալ էաիլիյօր: Ալմանիա 10 հաւա կէմիսի ֆիլօլարը, 3,300,000 լիրա, ինկիլթէրրա 2 հաւա կէմիսի ֆիլօլարը 321,000 լիրա պու սօնրաքլէրի իսէ իքլինճի սընըֆ թէճրիպէ կէմիլէրի իմիշ, Տահա ֆէնասը չու տըր քի Ալմանիա սէնէտէ 10 տանէ գուվվէթ-լի կէմի հափաճադ վէսայիթէ մալիք իքէն ինկիլթլէր պիր տանէ հափաճադ վասըթթատան մահրուս տըրլար: Պու սէնէ սօնունուսա Ալ-մանիանըն 15 աաէտ պիրինճի սընըֆ կէմիսի օլտուղու հալաէ ինկիլթէրրա պիր տանէյէ պիլէ մալիք օլմայաճադ տըր: Ալմանիանընքի 2 սէնէ սօնրա 25 աաէտ օլաճադ: Թէքմիլ վէ-սայիթ, թէճրիպէ վէ մաքնիսթլէրէ մալիք օլունասա պիլէ պիր տանէ գալիլ կէմի հափմադ իչին 3 ալ լազըմ տըր: Իմտի հիւքիւմէթ չու թէճիքէ գարջըսընտա նասըլ սիւքիւթ էաիյօր: Նազըրլարըն պէյանընա կէօրէ պու խուսուստա թախսիսաթ իսթէմէտիքլէրինին սէպէպի աւը գուլլանաճադ վէսայիթ օլմատըղը իմիշ, Իմտի էյէր թէքսանէ վէ թէտարիք հօդ իսէ միլլէթ նի՛չին հափըլմատըղընը աւլամադ իսթէյօր: Պիր կէմի 60 պին լիրայա վէ պիր սթախյօն 100 պին լիրայա հափըլըր: Ինկիլթէրրա տահա պու հաւա գուվվէթլին թանդիմէ չալըլըր իքէն, Ալմանիա հաղըր օլանլարա գլամի էտէ-ճէք, Թէհլիքէ պէօյլէք տիր, մէսուլլէյէթ տախի պէօյլէք օլաճադ տըր:

Չինին վե ճալիսինսն և իւրազգիւի.—
Հարուրդ տարիւլ ֆինուսնսն սապրդ րէիսի
Տօգ. էլըլթ' պու հագրիւարտա Չինուսի-
նի զկարէթ վէ անլէրին անվալ և բուսիէ-
լէրինի միւթալէն էլլէմիշ օլուպ նէշր էլլէ-
տիյի պիր պէնատէ, Չինտէ պիր իթթի-
հատը հագրիյի հատըլ էթմէնին վատթալարըն-
տան պահս էլլէմիշ տիր : Միւմալիէյին էֆ-

քեարընճա իւք վասըթեա ուսումնի պիր լիսա-
նըն պուլունմասը տըր : Պու խէ , ապալի 15-20
սէնէլիք պիր իշ տիր : Սանիէն , կէօմրիւք իշի
միւլթթարըտ պիր հալ քէսպ էթմէլի տիր :
Շիմտի վիլայէթէր արասընտա պիր պիրնէ
նագլ օլունան էշեայա կէօմրիւք ալընմագտա
օլուպ , պու ուսուլ լաղլ էտիւմէլի տիր վէ
կէօմրիւք իշի էօյլէ թէրթիպ էտիւմէլի տիր քի
հիւքիւմէթին մուայյէն վէ նէվամլը պիր իրան
մէնպար պուլունսուն : Տիկէր պիր շէյ , հօլլար-
ճա իսլահաթ տըր : Պու կիւն պիւթիւն Չին-
մալինտէ անճագ 5,000 միլ գասար շըմէնտը-
ֆէր հօլլարը վար տըր : Հիւքիւմէթին մուն-
թագամ պիր հալ ու հէյէթ քէսպ էթմէսի տէ
էլզմէ շարթլարտան տըր : Մ . Ամէրիգա 1789
տան սօնրա քէնտի քէնտինի պուլանատէք
13 սէնէ լաղըմ օլտու խէ , լիսան վէ տիւլէրի
պիր պիրնտէն պու գասար ֆարգը օլան Չին
էհալիտի իշիւն պիրա չիւպէ տահա զլյատէ
վադթ լաղըմ կէլէճէք տիր : Եինէ սէ Տօդ .
էլիւթ՝ Չինին միւսթագպէլինէ իսիտ իլէ պապ-
մագտա տըր , զիրա քէնտինին էֆքեարընճա
Չինլիէրին ֆաղիլէթլէրի «Պէօյիւք , եիւք-
սէք վէ տէրին» տիր : Քէզալիք ճափօնիա-
նըն հալը հաղըրընա տաիր Մր . Միթֆըրտ՝
նէշր էթտիլի պիր պէնտտէ , Ճափօնիանըն
պու հէնի գրալըն էյամը սալթանաթըն-
տա հէնի պիր սաֆնէ ի հայաթա պաշտաղընը
իտտիա էաիյօր : Ճափօնիալըլար պու կիւն
քէնտի իմանլարընը վէ իթիգատլարընը թաս-
հիւ վէ թատիլ էթմէքտէ օլտուգլարընտան՝
սնլէրին սիրէթլէրինին տէ թէպէտտիւլաթա
մարուզ օլաճաղը մէմուլ տըր : Սնլէր իմիէրա-
թօրա վէ էճտատա սէճտէ էթմէի թէրք էտիպ
հէնի ախլադ էսապարը իթթիխաղ էաիյօրլար :
Ալիաղը՝ ալլէ իւղըրինէ տէյիլ , ֆէրտի հայաթ
իւղէրինէ թէէտիս էտէրէք ճիւմուռըրիյէթ թէ-
սալվուրուրըն թէշլիպ էտիյօրլար : Տինի հայաթ
զէվալ պուլմագտա օլուպ , տինսիզլիք վէ լաճտ-
րիլիք թէամմիւմ էտիյօր : Ինթիհարըն արթ-
մասը միլլէթճէ մանէվի զուլմէթ իլինտէ պու-
լունմալարընըն նէթիճէտի տիր : Ճափօնիա
չարգ մէտէնիյէթինի թէրք էտիպ զարպ մէտէ-
նիյէթինէ մէլլ էթմէքլէ միլլի սիրէթճէ պէօ-
յիւք պիր ինպիլալ իլինտէն կէշիյօր : Սճէպա
պու թէպէտտիւլ գազի վէ ճիտտի գանըշ նէ-
թիճէճի մի տիր , եղգսա , մէնաֆի ի մատտի-
յէտէն սէվզ օլունարա՞գ մը պէօյլէ հափըյօր-
լար : Ճափօնիանըն րէիալէրի պու մուհիմմ վէ
հայաթի մէսէլէլէր էօնիւնտէ պուլունսուգլա-
րընը հիսա էտէրէք) անլէրի մագուլ պիր տու-
րէթտէ հալլ վէ թէսպիլիէ էթմէյէ ճիտտէն սալ
էաիյօրլար :

ՄՈՒԽԱՊԵՐԱԹ**ՓԲԾԾ. Զ. Ա. ՊԵՁԱԾԱՆԱ ԳԵՏԱ**

ՊԱՏ. 4. ԻՍԹԱՆՊՈԼԻՏԻԱՆ

→→→→→

1. Սէլամէթլէ կիտինիզ, էյ մուալլիմ ի միւհթէրէմ,
Խալիզ սիզէ եալէր օլսուն եօլունըլտա տէմպէտէմ:
Պիզի հէքմէթ թարիգինտէ իրչատ իչիւն մէրտանէ
Չալըչտընըզ, կիճէ կիւնաիւզ տուրմատընըզ պիր լահզէ:
Շու ֆըրգէթլէ գալպէրիմիզ ճէրհէտար, պին հէյֆա՝
Տէրիզ սիզէ, «էյ Րէհպեր ի իլմ ու իրժան, էլվէտա՝»
2. Ալլահ սիզէ փէտէր իտի, վէ ինսանլար պիրատէր,
Հէմ Խալիզէ հէմ գուլունա ինանտընըզ պէրապէր:
Տին վէ վիճտան նէ աէտիյսէ սիզէ պիլա գայտ ու շարթ
Պիր սաֆվէթ ի սէպալէթլէ էյլէտինիզ իթաաթ:
Թիզքեար իլէ հայաթընըզ, խըտմէթինիզ սէրափա,
Տէրիզ եէքտիլ «էյ միւհթէրէմ ֓ Փիր ի իման, էլվէտա՝»
3. Ճիսմ ու թէնի ֆարզ ուլըրնա սարֆ էթմէյի կէճիւլտէն
Սանքի պիր զէվզ ատտ էթտինիզ քէնտինիզէ էվվէտէն:
Եարըմ տէհիր պին զաիլէ, պին միհնէթլէր իչինտէ
Սաղա սօլա պաղմայարագ չալըչտընըզ սապր իլէ:
Ափէրիւնէր եաղտըրարագ մէզարընըզ թաշնա,
Եինէ տէրիզ «էյ գահրէման, Մհրս ի մհրսան էլվէտա՝»
4. Պիր կիւզէրկեան իտի սիզէ սէմա, զէմին վէ ճիհան, ^ս
Հէր զէրրէսի շու ալէմին՝ սիզէ նաթըզ պիր լիսան,
Տիլէրինիզ հագիգաթլար, լէթաֆէթլէր տէօքէրտի,
Սիզի տույմագ վէ տինլէմէք պիր տօյուլմագ զէվզ իտի:
Պէլաղէթ վէ ֆէսահէթին ուսթատընա եէք նիտա՝
Եինէ տէրիզ, «էյ Խաթիպ ի հիփմէք զէպան, էլվէտա՝»
5. Իլմ ու իրֆան սիւտիւնիւզլէ եիւզլէրճէ կէնճ տիմաղլար՝
Պէպլէնիպ տէ խըտմէթ իչիւն հէր թարաֆա գօշտուլար:
Պիրի քէլամ, պիրի գալէմ, պիրի իլամ մէրհէմլէ,
Սայ էտիյօր, տէրա ու էլէմ քէտէրլէրի թէհվինէ:
Շու ատար ը պի հէմթայա սէյր էթտիքճէ, պիզ քէզա
Տէրիզ սիզէ, «էյ Համի ի միլոֆ ու վաքան, էլվէտա՝»
6. Պէյազ սաշլար արապընտա ալ կիւլ փէնպէ եանագլար՝
Թէալի ի միլլէթ իչիւն, ա՛հ սարարըզ սօլտուլար:
Թարիգ ի ֆարզ ու խըտմէթտէ փէք աշընտը թէնինիզ,

Ամմա թէր ու թալէ գալտը տայմա գալպ ու ֆիքրինիզ :
Եաշատըգճա դուզվէթլէնէն էյ տահի ի պի հէմթա,
Փէք սէզա տըր, տէրոէք սահա՝ «Փիր ի ճիւլան, էլվէտա՝»

7. Եիւքլէնաիքճէ եիւքլէնտինիզ աղըր հաղիք իշլէրի,
Ամմա հագիր կէօրմէտինիզ սուռն վէրիլէն իւճրէթի :
Չօդ իշլէթտիք սիղի, խօճա, ալ տինլէնտին, եաղըգլա՛ր,
Պու՝ մուճիպ ի քէտէր պիզէ, ամմա սիզէ իֆթիխար :
Սիզէ իշին միւքեաֆաթը իշ քէնտիսի իտի, ա՛հ,
Պուռն իշիւն եինէ տէրիզ, «Սասըգ յօպան, էլվէտա՝»

8. Խըտմէթինիզ մուգայյէտ տիր պիր էսքիմէզ քիթապտա.
Ինանըրըզ էճրինիլէ օլմայաճագ ինթիհա :
Էքտիլինիզ հէփ թօխումլաք պէօյիւտիւքճէ ան պէ ան,
Տուրմայաճագ սիղի թիղքիաը էյլէմէքտէն հէր տէհան :
Պագ իսթիգպալ հաղմաթըյլա էօթիւշիւօր հէփ սէմա,
Իմտի տէրիզ սէլամէթլէ, ճեննէք մեֆեան, էլվէտա՝ :

ՔԷՆՏԻ ՔԷՆՏԻՅԷ ԵԱՐՏԸՄ

ՎԵՐ. Ա. Ա. ՇԻՐԱՃԵԱՆ, ԻՍՔԷՆՏԵՐԻՅԷ

Շարգտա, խուսուսա մաղտուր միլլէթ էֆ-
րատը միյանընտա սիւշիւնիւիւր քի Ղարպտա
էլտէ էտէպլէնէնիմիզ էն պէլլի մուվաֆֆա-
զիլէթ քիլիսէ ինշաաթը, էյթամիսանէ վէ ֆու-
գարա իտարէսի վէ թալիմ ու թէրպիլէ թէր-
վիճի էմրինտէ իանէ Թահսիլի տիր : Պուռնյար
իլիւն ալըղըմըզ վար վէ միւհթաճըզ : Լաքին
էվրօփատա ուղղունճա պիր միւստէթ գալըպ
միլլէթլէրին հայաթընը էթրաֆըճա անլամա-
ղա ֆուրսաթը օլան հէր պիր ֆէրտ մութ-
լաղա գապուլ էտէճէք տիր քի քիլիսէ վէ
մէքթէպ էօմրինտէ իճթիմաի, միլլի վէ սիյասի
հայաթտա թաթպիդ էտիլէճէք պիր թաղըմ
մէպտէլէրի էօյրէնմէք, իանէ ճէմիտէն էվ-
վէլէ գօնուլմալը տըր : Շարգ վէ Ղարպը էյի
թանըյան միւհթէրէմ վէ միւթէալլէմ պիր
զաթ պիր քէրրէ պույուրտու քի, «Սիզ Շարգ
էհալիս, հէր ճիհէթլէ էվրօփայա իսթիուալտան
իճթիրազ իլէ էճտատընըզտան գալմա տինի, իճ-
թիմաի, ախլաղի, ֆէննի վէ էմալի պաղը ալա
մէպտէ վէ ուսուլլարա սատըգ պուլուն-
մալըսընըզ : Իֆատէ ի մէքքիւրէտէ պէօ-
յիւք հագիգաթլար պուլունմաղլէ պէրապէր,
հալը հաղըրտա էվրօփատան էօյրէնիպ քէնտի

հալըմըզա թաթպըզ էտէճէյիմիզ նիլէ մէպտէ-
լէրին ճուլունտուղու տա սահիս տիր : Մէ-
սէլա, քիլիսէ հայաթընըն նէմասընըն. թարգ-
լարը վէ ֆարգլը քիլիսէլէրին եէքտիկէրիլէ
օլան ալադալարը, կիրալի մէքթէպի վէ Բի-
թապը Մուգատտէս սընֆլարը, զաղէթալար
նէշրի վէ դրաաթը, ումում քիւթիւպիսանէլէր
ճէմիլէթ ի խայրիլէլէր, չօճուգլարըն մէվգիի
թալիմ ուսուլլարը, մէքթէպլէրտէ ընս-
սամըզ վէ օյմաճըլըզ կիպի ֆիւնունը զարի-
ֆէյէ վէրիլէն եէր վէ միլլի հայաթա թաթ-
պիլէլէրի, օյունյար, ըաքս վէ ճիմնասթիք
վէ ալէլիուսուս միլլի մէքթէպ, կէնճէր չի-
քէթի, օղան վէ գըզար գիւպլէրի վէ պուն-
լարըն միլլի հայաթտա թուրտուղու մէվգի,
հիւրրիլէթին հագիգի մանալը, ֆամիլիա վէ
իւնսի էօմրլէր, թէաթրօ, էյլէնճէ վէ հարըշ
մէսէլէլէրի, սիկուրթա չէլիտէրի, սէրմայէ-
տարան վէ ամէլէ ալադալարը, իգթիսատ վէ
միւթէնէվլի էմնիլէթ պանգա ուսուլլարը,
միլլէթ էֆրատընըն եէքտիկէրինի թագտիր
էտիպ իսմէլէրինէ հէյքէլլէր ընլզ էթմէլէրի,
գատընլարըն քիլիսէ վէ իշ ալէմիտէ թուր-
տուղարը մէվգի վէ գատընլարըն ընլ վէրմէ
մէսէլէսի, դայր ի մէրպուլթ էօմր իտէալը վէ
խուսուսաթը սաիրէ չայանը միւթալէա տըր-
լար : Պուռնյար արասընտա, չախսի վէ միլլի

հայաթսա դայր ի մէրպուլէ Էօմը հաշամադ մէսէլէսի հախօտ քէնտի քէնտիյէ հարաւմ էթմէք էսասը էն էվլէլ միւթալէամըզա մատտէ օլմադա շայան տըր :

Ղայր ի մէրպուլէ Էօմը՝ պիր միլլէթ հա ֆէրաին, քէնտի պադա վէ թէրադըսը էմըրինտէ ախէրլէրին տէլալէթ վէ հարտըմնա միւնն թաղըր օլմադտան զիյատէ էտէպիլէճէքլէրինին հէփսինի պիզդաթ քէնտիլէրինին հափմասը տըր : Ղուրուր վէ զայր ի մէրպուլէ Էօմը հաշամադ արզուսու՝ հէքաիկէրլէրինտէն թէֆրիդ էտիլմէք կէրէք տիրլէր : Ղուրուր՝ ախէրլէրտէ լիյադաթ վէ իզթիտար կէօրմէմէք, պաշգաւարը թահգիր էթմէք վէ քէնտի քէնտիյէ ֆաղլա հիւրմէթ կէօթէրմէք տիր : Ղայր ի մէրպուլէ Էօմը իսէ, ճիւմլէյի թաղտիր վէ հէք քէսէ հիւրմէթ էթմէքլէ պէրապէր, քէնտի իզթիտարը տախիլինտէ օլանըն հէփսինի պիզդաթ քէնտիսի հափմադ վէ ախէրէ պար օլմամադ իսթէր : Տիկէրլէրէ պար օլմադսըղ տինի, սիյասի, իզթիտարի էօմրտէ սյադտա տուրապիլմէք վէ իրի աւորմլար ալմադ, իլահի իւնսիւրին առէմտէ նէմա պուլմասը տէմէք տիր : Քէնտի քէնտիյէ վէ պէշէրիլէթէ սատըզ օլմասը տէմէք տիր : Քէնտի քէնտիյէ հարաւմ էթմէք՝ առէմի էյի սէյիան, էյի մուխթէրի, էյի գօմանտար, ալա աւքէր, ալա էհլ ի էմնաֆ հափար, պէլի առէմ հէք շէյին էն ալասը օլուր : Թէամլին վէ իթմամը խրամէթ տախի մէրպուլէ Էօմը թէսալվուրունտան թէֆրիդ էտիլմէլի տիրլէր : Մէսէլա, թիւճճար էմթասաւընըն նազլի էմրինտէ դափմանա վէ դափթան թիւճճարա, սահիպի սէրմայէ՝ ֆապրիկասընը չէվիլմէք էմրինտէ իշճիլէրէ վէ իշճիլէր տախի մէշուլ պուլունմադ էմրինտէ սահիպի սէրմայէյէ, թէրզի գօնտուրաճըյա վէ գօնտուրաճը թէրզիյէ մէրպուլէ տըրլար : Ֆադաթ պու ճինս մէրպուլէիյէթ պիր նէվ մանէվի խաթթալըզ օլմադըզ անճազ թէամլին վէ իթմամը խրամէթ տիրլէր, հանի հէք քէս հիստէսինի հափըյօր :

Ինկիլթէրրայա սյադ պաստըզտան սօնրա էն չօզ իշթալիյի վէ պիր տէրէճէ գուլաղըմա պաթան քէլիմէ «պէն քէնտիմ, սէն քէնտին» (my self, your self), «քէնտի քէնտիյէ հարտըմ էյլէ» (Help your self) քէլամլարը օլմուշ տըր : Սօֆրատա հախօտ ախէր սըրատա «Պուլուրուն էֆէնտիմ», մուգապիլինտէ իսթիմալ էտիլէն, «Քէնտի քէնտինէ հարաւմ

էյլէ» (Help your self) իպարէսի տիր : Սօգադտա կէզէր իքէն «Պաւարըմ իւզէրինտէ հիւրիւմէնիզ մէրճու տըր էֆէնտիմ», մուգապիլինտէ «Քէնտի քէնտինի դաւարըմ իւզէրինտէ հըֆզ էյլէ» (Keep yourself on pavement) : Պիր խանէ զիյարէթ էթտիյինտէ, «Թէքլիֆսիզ էմր պուլուրուն էֆէնտիմ», միսիլլու իպարէլէր մուգապիլինտէ «Սէն քէնտինի էվտէ էյլէ» (Make yourself at home) : պիր խրամէթ հա տալէթտէ պուլունաուլունտա պատէմա, «նա՞սը պուլունուլ» սիւալը հէրինտէ «Սէն քէնտի քէնտինին քէյֆինի չըգարա՞ն» մը, (Did you enjoy yourself) : «էյի խրամէթ հա տալէթ իտի» ճէվապը հէրինտէ «Պէն քէնտիմ անը կէօնէնտիմ» (I enjoyed it myself) թապիրլէրի միւթթամէլ տիր : Արթըզ պէն քէնտիմ, սէն քէնտին քէլիլմէլէրի գուլաղըմա նախօշ կէլմէյօր, վէ Ինկիլիզէրին տիւթուր իւլ աւալը քէնտի քէնտիյէ հարաւմ (Self help, ինֆլուգուրիւն) իտիլինի էյօրէնտիմ :

Պազէն պանա կէօրիւնիւյօր իտի քի Ինկիլիզ դալմընըն սիյասի ի ճթիմաի, իզթիտարի վէ ախէր ճիւմլէ տաիրէլէրտէ նէֆս՝ — Self — զիյատէ մէրքէզ օլմուշ : Ֆէրտ վէ միլլէթ հալինտէ մէնֆաթթը շախսիէ վէ վիզայէ ի նէֆս դաղիյէսի հուտուտու միւթէճալուլ տըր : Լաքին հէք նէ տէ օլսա, էճատաւընա վէ քէնտինէ հէք նէյիէտէ մալ օլմուշ իսէ, պիր Ինկիլիզին շէրէֆի շու տըր քի՝ տիւնհա թարիխինտէ հիշ պիր միլլէթէ էսիր օլմամը՝ քիմսէտէն հարտըմ թալէպ էյլէմէմիշ վէ զայր ի մէրպուլէ օլմայան էօմիւր՝ էճատաւընը վէ քէնտիսինի հիւքսէք մէվպիտէ հըֆզ էթմիշ տիր : Թիքաւիթ վաթօրընըն դարգընտա պիր քիւլիւք օղլանըն պիլէ, «Պէն պիր ինկիլիզ կիպի էօլմէք իսթէրիմ» տէմէսի՝ աւրլարըն միւրատը իտի : Իմաի պու քէնտի քէնտիյէ հարաւմ Self help գաղիյէսի գուսուրլարը իլէ պէրապէր Շարգ էհալիսինին խուսուսա մադաուր էրմէնի միլլէթինին՝ ֆէրտի, տինի, սիյասի, մէքթէպի վէ իզթիտարի էօմրիւնտէ թաթպիզ էթմէյի էյօրէնէճէյի իլք վէ էլզէմ հայաթի մէպտէլէրտէն պիրի տիր : Պիզ՝ Շարգ հիւքիւմէթ վէ միլլէթլէրի նին էն դաթ ճիւնէթիմիզ ախէրլէրէ մէրպուլէ օլմաղըզը էն ֆէնա մարազ առտ էթմէտիքտէն մատա պիր տէրէճէ տէ պու մէյլի թազվիյէ էթմէմիզ օլմուշ տըր : Պիր քէրրէ Տիյարպէր Ինճիլի էրմէնի քիլիսէսինտէ տախիլի շէտիտ պիր մուարազա էմնասընտա սէֆիլ պիր պիւ-

րատեր տէմիշ տիր քի, «Պու տէրէճէ չարփըշ-մայալըմ, Լօնտրոտտա գրալիչա Վիդթօրիա հէմ-չիրէ հազրէթլէրինէ արդ էտէլիմ վէ մէսէլէ հալլ օլունսըն:» Պու կիւլիւնճ օլտուղու տէ-րէճէ մանատար տըր տախի: Օսմանլը հիւքիւ-մէթիմիզին տախիլի իսլահ վէ Գմարա սայ էթմէյիպ տէ՝ շու վէ պու ֆուրսաթլէ էվրօփա տիւվէլի մուազգամասընա փրօթէսթօլար իր-սալը վէ Հազըր փաշալար իզամը՝ քէզա էր-մէնի միլլէթինին միւշքիլ ղէմանլարաա էվ-րօփայա սէս գալտըրմասը վէ պէօյիւք խէլաս մէմուլը՝ Տիյարպէթիլի սէֆիլ պիրտտէրին դա-վիյէսինին փէրտահլանմը շէքլի տիր: էվրօփա հազըրնտա իշիթմիշ վէ օգուսուշ վէ պիր թա-զըմ էֆէհար թէշքիլ էյլէմիշ խաիմ: Ֆազաթ խալի պիր ղէման գալըպ միւմքին մէրթէպէ չօզ շէյէր անլամաղա չալըշտըգտան սօնրա էֆէհարըմըն պազըլարընը կէմմէյէ վէ պա-զըլարընը տախի թէպտիլէ մէճպուր օլմըշըմ տըր: էվրօփա տան էօյրէնէճէյիմիզ վար, նիշէ ճիհէթլէր իլէ էվրօփա ետիլլէ տէֆ էտիլէճէք իհթիյաճըմըզ տախի վար տըր: Լաքի հէր շէյալն էվվէլ էօյրէնէճէյիմիզ շէյ՝ ախէր տէվ-լէթ վէ միլլէթլէրին թահսինինէ շայան պիր սուրէթտէ քէնտի քէնտիմիզէ հարտըմ էթմէք մէսլէյինի էլտէ էտիպ, թանգիմ վէ թէրթիպ իլէ անը թաթպիզ էթմէք տիր: Պանա գալսա րէճա էտէրիմ քի՝ Օսմանլը տէվլէթի էվրօ-փայա փրօթէսթօլար քէշիտէ վէ փաշալար իր-սալընտան վազ կէշսին: Գապինէնին իզթի-տարը վար իսէ տախիլի իսլահ վէ դա-լան միլքի մամուր էյլէսին: Էն պիյատէ մաղտուր էրմէնի միլլէթի տախի իւմիտլէրինի էթրաֆտան չէվիլէրէք էվվէլ Ալլահ, պատէհու քէնտի քէնտիսի իշիւն ալիմանէ վէ ճէսուրանէ թէսպիր վէ թէրթիպ էյլէսին: Պիր թազըմ թէֆրիզալարը պէր թարաֆ էտիպ գօմշուլարր օլան թիւրք, Քիւրտ վէ Չէրքէսլէր իլէ սէլա-մէթ վէ հիքմէթ իլէ վարընսըն, եինէ տէ պէ-մանը միւշքիլտէ քէնտիսինին խէլասքհարը՝ էվվէլ Ալլահ վէ պատէհու քէնտի քէնտիսի օլաճազընը ապա ունութմասըն: Էէր միւշքի-լաթա իաղմէն միլլէթիմիզտէ մէսթուր գա-պիլիյէթի վէ խաղինէլէրիմիզի վէ քէնտիմիզտէ օլանը թէրվիճ վէ թանզըմա սայ էթմէլիյիզ, օ ղէման կէօրէճէյիզ քի՝ պիլտիյիմիզտէն՝ գի-յատէ գապիլիյէթ վէ մէյտանըմըզ վար, վէ օ ղէման մէտէնի միլլէ պիզի թազտիր վէ պիզէ չիմտիքինտէն գիյատէ իշիթիրաք է-

տէճէք տիր: Քէնտի քէնտինէ հարտըմ էթմէյի պիլմէյէն նէ պիր տէվլէթ՝ նէ պիր միլլէթ վէ նէ տէ պիր քիլիտէ պազի գալմազ: Սաղլամ հիւքիւմէթ, տիրի տիյա-նէթ վէ քիլիտէ, պէր հայաթ միլլէթ վէ միւզթէտիր էֆրատ քէնտի քէնտինէ հարտըմ մէսլէյինի իթթիսազ վէ շէճիանէ անը թաթ-պիզ էյլէյէնէր տիրէր: Էօմրիւն սէֆասը՝ քէն-տի քէնտինէ հարտըմ էթմէքտէ չըգար: Տաղա քէնտիմ չըգալըմ գարարընտան սօնրա տըր քի՝ չըղըրլար պուլուրուզ, Կօլլար քէշֆ էտէ-րիզ, գայալար տէվիլիլիզ, չըգաղգճա նէֆէ-սիմիզ թազէլէնիր, եիւզլէրիմիզ զըգարըր, Կօրղուշուգտա տինճլիյիմիզ արթար, ուֆու-գուսուզ կէնիշլէնիր: Պիր տէվլէթ հա միլլէ-թին՝ քիլիտէ վէ ֆէրտին, Էն պէօյիւք մուվաֆ-ֆազիյէթի պու մէսլէյի իթթիսազ էթմէսինէ մէրպութ տըր: Սէն քէնտինէ հարտըմ էթ-տիյին նիսսէթտէ Ալլահ սէնի միւշպարէքլէր:

ԿԷՆՃԼԷՐԻՆ ՊԻԼՄԷԼԷՐԻ ԷԼՁԷՄ ՕԼԱՆ ԽՈՒՍՈՒՍԱԹ

ՈՒԽԼԻԱՄ Ճ. ՊՐԱՅՆ

Մ. Ա. մէրիգանըն չիմտիքի խարիճիյէ նաղըրը Մ. Պրաշն՝ իրատ էթտիյի պիր նութգտա շէօյլէ տէմիշ տիր:— Էկէր պէն կէնճլէրէ պիր սըրա նութգլար իրատ էտէճէք օլսա խտիմ, աթիտէ-քի մատտէլէրի պիրէր պիրէր անլէրին ֆիք-րինէ պառմաղա չալըշըր խտիմ:

1. Ա.Լ.Ա.Ն: Ալլահա տօղրու մէսուլի-յէթ հիսսի, էօմրիւ պէշէրի իտարէ էտէն Էն պէօյիւք գուվվէթ տիր: Անաղզ առտմ նէ տօղրու պիր փլան հափապիլիլ, նէ էյի պիր էօմր հաշայապիլիլ: Ալլամ հազըրնտա պիր թասալ-վուրուսուզ օլմալը: Խրիսթիյանըն թասալ-վուրու, քէնտինի, ալէմին արգասընտա տու-րան Ալլահըն փլանընըն պիր զըսմը տէյու կէօ-րիւր: Պէն՝ խըլգաթըն տահա մաղուլ, թապիի վէ մանթըզի պիր թարիֆինի պուլմաղա չա-լըշտըմ, ֆազաթ Ալլահ իլէ պաշլամայան հիշ պիր խըլգաթ հիքեայէսի կէօրմէտիմ:

Էվվէլա Ալլահ, պիլ ախէրէ հէր շէյ: Շիւպիէսիզ պիլմէլիյիզ քի էօմր էսրար իլէ տօլու տըր վէ պիզ հէր կիւն անլայամատըղը-մըզ շէյլէր իլէ միւնասէպէթտէ պուլուսուլօ-րըզ: Մատտէյէ հա գուվվէթէ ինանմազ իշիւն անլէրի անլամազ լազըմ օլտուղը կիպի, Ալ-լահա իման էթմէք իշիւն տախի Անը անլամազ իճապ էտէր: Սուլուս կաղտան իպարէթ օլ-

տուղու տահա հազընտա քէշֆ օլունտու, ֆա-
ղաթ ատէմէր սուսուղուգլարընը հէր ղէման
անըն իլէ իգնա էտէպիլաիլէր:

2. Կէնճ՝ Ալլահա իման էթաթաէն սօնրա,
քէնտինի Անըն թարիդիտէ իքչատ էտէճէք պիր
րէհպէր լաղըմ վէ պիզ անա Բիթ. ՄՈՒԴԱՏՏԵ-
Սի վէրիլիզ: Չօճուգլուղուտա վալիտէնիմտէն
թալիմ օլունտուղում Բ. Մուգատտէս պէնի
էլան իգնա էտիյօր վէ պէն հաչատըզճա, Բիթ.
Մուգատտէսէ իթիրազ էթմէյի քէշֆ ատտ
էտէն ատէմէրէ տօղրու սապըմ աղալլօր:
Էկէր իլհամը իլահի տէյիլ տէ ինսան իճատը
իսէ, էօմրէրինի մուախէզէ իլէ սարֆ էտէն
միւթէրիզէր ճոտն կիպի հախօտ տահա էյի
պիր քիթապ գալէմէ ալընլար: Խայր, պիզ
Բ. Մուգատտէսի կէնճէրէ Ալլահըն քէլամը,
էյամը շէպապէթին վէ պիւթիւն էօմրէրինի
եէկեանէ միւրչիտի վէ էօլլամ հաթաղընտա
արգու էտէճէքէրի հալընըզ քիթապ տէյու
թալիսիյէ էթմէյիլիզ:

Խրիսթիյանըզը հիւքիւմէթէ թաթպիզ է-
տէրէք, էօրիւն բուպ անը գատար պիւթիւն
տիւնեա թարաֆընտան պիր վազ կիպի օղու-
նան Կլատսթօնը օ մէվգիյէ կէթիւրէն նէ՝ իտի:
Երիմի տէօրթ հաչընտա իքչն փէտէրինէ հազ-
տըզը պիր մէքթուպտա, էօմրիւնիւ Բ. Մու-
գատտէս իւզէրինէ պինա էթմէյէ գարար գըլ-
տըզընը օղույօրուզ:

3. Բիթապը Մուգատտէստէն սօնրա ան-
լէրէ ԲՐԻՍՏՈՍու թազտիմ էտէրիզ: Պիր մէք-
թէպի ալի մէզոնոնոն Բրիստոս հագընտա
հիւրմէթալ պիր լիտան իսթիմալ էթմէսի պա-
նա փէք նախօշ կէլիլ: Ատէմէրին Բրիստոսը
տնլամատըզլարընըն սէպէպի՝ սըրֆ Անը մէվ-
գիլիտէն աչաղը ալմալարը օլմուշ տըր: Իլա-
հի ըհսալէթի օլմայան պիրի, քէնտինի տիւն-
հայա մօսիլ տէյու թազտիմ էտէպիլի՝ մի:
Ատէմին տէրոնի աշվալընա վուզուֆը թամ-
մէսի օլմայան պիրի, տաղտաքի վազտան պաշ-
լայարազ, պիւթիւն թալիմինի թէշքիլ էտէն
շօլ պէօյիւք ախլազի տիւսթուրու վէրէմէզ:
Պաշգալար՝ ատէմէրին պաղը խաթալարտան
իսթիրազ էթմէլէրի իչիւն գանունլար վազ էթ-
տիլէր: Բրիստոս հայաթ մէքքէզի հալինտէ
գալպի ալըր: Անը թաթիի էտիպ մուհապալէթ-
լէ տօլտուրուր վէ պու մուհապալէթ հայաթ
գանունա օլուր: Իշթէ տիւնեանըն կէօրէ կէլ-
տիյի էն պէօյիւք ֆէլսէֆէ: Անըն Ուլուհիյէ-
թինին պիւրհանը օրատա արանմալը: էօմրիւն

հէր հանկը պիր տաիրէսինտէ մուվաֆֆազ օլ-
մազ իսթէյէն պիր կէնճ, անտէն սարֆը նա-
զար էթմէք էտէմէզ:

4. ԼԱՅԵՄՈՒԹԼՈՒՂՈՒ տախի լայըզը
վէճէլէ թէյլտ էթմէք իճապ էտէր: Օ տինի-
միզին էսատընը թէշքիլ էտէր: Էկէր էպէտի
պիր հայաթ հօզ իսէ, Բրիստոս գըյամ էթմէ-
տի վէ պիզ պօչա իման էտիյօրուզ:

5. ՄԻԻՃԻՉԷԼԷՐԻ ըտտա էտէմէյիլիզ: Պա-
նա միւհիզէլէրէ ինանմազտա միւշքիլաթը օլան
պիր ատէմ կէօսթէր, պէն տէ ոսնա օ ատէ-
մին Բիթապը Մուգատտէսին հէր գըսմընա
չիւպէն էտէն պիրիսի օլտուղունը իտախա է-
տէրիմ: Մաղիյէ պազմաղա հաճէթ հօզ, հալը
հազըրտա վուզու պըւլանը կէօրմէք լաղըմ
տըր: Սէնէլէր իլէ իշթիհսընա գուլ օլան շօլ
պէքրիյէ բուհանի պատար վէրէն դաթ, 1900
սէնէ էվլէլ քէօրիւն կէօղիւնիւ աչամա՞ղ մը:
Պէն խուսուսա սիյասիյաթտա Անըն ճինլէր
չըզարտըզընը կէօրմիւշիւմ: Կէչէն սէնէ նիւ
Եօրգտա, պիր Միչընտա, Էվրօիտա մահպէս-
տէն չըզմըշ վէ Ամէրիգատա տօգուզ տէֆա
մահպէսէ աթըմըշ պիր ատէմին շէհատէթինի
իշիթտիմ: Անըն սիմաը տախի եէնիտէն տօղ-
տուղունու իմա էտիյօր իտի: Պու՝ մէվթի իհա
էթմէք տէյիլ մի:

6. Սօն օլարազ, ԻՄԱՆԸՆ գըյմէթի կէնճ-
լէրէ կէօսթէրիլմէլի: Պաղըլար՝ Պիզ իման
տէյիլ, ամէլ իսթէրիզ տէրլէր: Հալ պու քի
իմանըզ ամէլ օլամազ: Բէնտի խայր ամէլ-
լէրինին հիսապընը թութան ատէմին իչլէրի,
օ հիսապը գայտ էթտիյի տէֆթէրին փարա-
սընը տէյմէզ: Տիւնտա իմքտանըզ կէօրիւ-
նէն շէյլէրի իճրա էտէն, իման սահիպի քիմ-
սէլէր օլմուշ տըր: Իման՝ աղլ, բաճօն վէ ա-
մէլտէն իլէրի կիտէր:

Դալպի՝ Ալլահա վէ պէշէրիյէթէ տօղրու մու-
հապալէթլէ տօլու օլան պիր կէնճին՝ պիր տէ
կէօղլէրի իսէլաս աթիյէսինէ աչըլըր իսէ, անըն
միլլէթինէ, վաթանընա վէ տիւնեայա իֆա
էտէճէյի խըտմէթի քիմ հիտապ էտէպիլիլ:

— Միւթէվէֆա Միգատտօ հազըթէլէրինին
թախթա ճալիս օլտուղու գէմանտա ճափօնիա-
տա հիչ պիր դազէթա նէչը էտիլմէզ իտի:
Շիմտի իսէ մէզքիւր մէմէքէթտէ 1600 ատէտ
եէվմի, հաթթալըզ վէ այլըզ դազէթալար նէչը
էտիլլիյօր: Սալթ Թօքիօտա 30 ատէտ եէվմի
դազէթա թապ օլունուր:

ՄԵՃՀՈՒՐ ԶԱԹԼԱՐԸՆ ՍՈՆ ԱԲՁԱԼԻՐԻ

Բապպըմըզ Յիսուս Քրիստոս խաչ իւղէ-
րինաէ, երևոյնք սէսլէ ֆէրհատ էտիպ, «է՛յ
փէտէր, լուսնըմը սէնին էլէրինէ թէսլիմ էտէ-
րիմ» տէսի, վէ պուսու սէօլէյիպ թէսլիմ ի
բուս էթսի: (Պուկ. 23. 46.)

Խրիսթիանըզն իւք չէհիտի օլան Սու-
փաննոս թաչլանրը իքէն, աիդ չէօքիւպ հիւք-
սէք սէսլէ՝ «Եա Բապպ, պու կիւնանը անլէրէ
սոյմա» աէյու ֆէրհատ էթսի վէ պուսու
սէօլէտիյի կիպի ույգույա վարուր: (Ամալ. 7. 59)

Պօղոս րէսուլ՝ Տիմոթէոսա օլան իքինճի
րիսալէսինի եաղար իքէն. եազըն վաղըթտա
չէհիտ օլաճաղընը պիլէրէք շու սէօլլէրի թահ-
րիւր էյլէմիշ տիր, «էյի ճիհատը պիթիւրիմ.
սէֆէրի թէմամ էտիպ խմանը հրֆի էթիւրիմ.
արթըզ պէնիմ իչիւն սալահ թաճը հաղըր
սըր...» (2 Տիմ. 4. 7. 8.) Պօղոս Բոմա-
տա Ներօն խմիէրաթօրըն թէատսիսինտէ պա-
շը քէսիլէրէք վէֆաթ էյլէտի:

Պետրոս րէսուլ՝ Բոմատա չէհիտ օլուր իքէն
րիվայէթէ նաղարէն, «Հաչա՝ քի պէն Բապ-
պըմ կիպի սալպ օլունայըմ» տէյէրէք պաշ
աչաղը խաչլանմաղը թէրճիւր էյլէմիշ տիր:

Յովհաննէս րէսուլ էյամը հայաթընտա հէր
վաղըթ թէքէրիւր էթտիյի, «Էվլատարըմ,
պիրպիրինիդի սէվլինիդ» քէլամլարը իլէ, Եփե-
սոստա էպէտի րահաթընա կիրմիշ տիր:

Իգմիր Նպիսկուպոսը վէ Յովհաննէս րէսու-
լըն շակիրտի օլան Պողիկարպոս, քէնտի էթ-
րաթընտա աթէշ հանմաղա պաչլամպոտան էվ-
լէլ տուա էտիպ, «Եա՝ Բապպ Ալլահ իւլ Գա-
տիր, սանա թէչէքքիւր էտէրիմ քի պէնի պու
կիւն վէ պու սաաթա լայըդ սայտըն: Պէնի
սէնին չէհիտլէրինին սայըսընա դօտուն վէ
պէնի սէնին Մէսիհինին քիսսէսինտէն իչմէք-
լիյէ լայըդ տտա էյլէտին», տէմիշ տիր: (Թ. Մ.
Մ. 167.)

Եունան մէշուր ֆէյլէսուֆ Սուրատ, մահ-
պէտաէ վէֆաթընա միւնթաղըր իքէն, էթրա-
ֆընա ճէֆ օլունմուշ օլան շակիրտլէրինէ վէ
սոսթլարընա լայէմութլուգ հաղզընտա սէօյ-
լէրէք զէհիւր գասէհինի նուշ էյլէմիշ տիր:
(Թ. Մ. էվլէլ 399.)

Մաչեղոնիալը Իսիկէստէր ի աղիմ՝ չէտիտ
սէրիսլըզտա սօլուգ ալմաղըզ նէթիճէսի օ-
լարադ Բաբելոնտա թէրք ի հայաթ էտէր իքէն
«Պու տէրէճէ վասի պիր մէմլէքէթի քիմէ

թէրք էտիյօրսըն», սիւալընա ճէվապէն, «էն
գուվլէթլիյէ» տէմիշ վէ քէնտի խաթէմ ի շա-
հանէսինի չըգարըպ ճէնէրալը Բիրտիքասա
թէվտի էյլէմիշ տիր: (Թ. Մ. էվլէլ 323.)

Էրմէնի փառիշահլարընտան ֆաթիւր թէս-
միյէ օլունան պիրինճի Արտաշէս, առքէրլէրի-
նին խըյանէթինէ դուրպան կիտէր իքէն, 25
սէնէլիք տէվրէ ի հիւքիւմէթինին չապուգ կէ-
չէն չէրէֆի իւղէրինէ ֆիղան էտէրէք, «Աաա՛ղ
չիտաղս անցաւորի» տէյու նիտա էյլէմիշ տիր:
(Թ. Մ. էվլէլ. 89.)

Բոմալը մէշուր մէնէրալ Յուլիոս Կեսար,
Գայիոս, Պրութոս վէ րիւֆէզասը թարաֆըն-
տան մէճլիս ի այան սալսընտա զալիմանէ
գաթլ օլունուր իքէն, օղուլըզը պուլունան
Պրութոսա պիր նաղարը խթիւրգար իլէ պա-
գարադ, «Պրութոս, սէնտէ՝ մի» տէյու ֆիղան
էյլէմիշ տիր: (Թ. Մ. էվլէլ 44. մարտ 15.)

Տիւնեանըն մէշուր խաթիպլէրինտէն օլան
Բոմալը Կիլիերոնը՝ Եռապէս Անտոնիոս գաթլ
էթմէք իսթէտիյինտէ, խաթիպին տօսթլարը
մէրգումըն դաչմասընը թէքլիֆ էտէրլէր: Լա-
քին Կիլիերոն պու թէքլիֆի րէտա իլէ, «Պրա-
զըն, անը չօդ տէֆա գուրթարմըլ օլտուղում
վաթմանըմտա վէֆաթ էտէյիմ» տէյէրէք քէն-
տի էօրիւմիւնիւ ճէսարէթ իլէ պէքլէտի: (Թ.
Մ. էվլէլ 43.)

Օգոտոս Կեսար՝ էօլիւմ հաթաղընտա քէն-
տի տօսթլարընա խիթապէն չէօյլէ տէմիշ տիր,
«էյէր էօմրիւն տրամասընտա քէնտի հիսսէմի
(ղեւ) էյի իճրա էթտիմ իսէ, միւֆարադաթըմը
մէտի ու սէնա իլէ ալգըչլայընըզ» (Թ. Մ.
էվլէլ 14.)

Խաթմանպօլ Բում խմիէրաթօրլարընտան
Մուրթատ թէմիյէ օլունան Յուլիանոս՝ էյ-
համը սալթանաթընտա Խրիսթիանըզըն մահվ
ու իզալէսինէ պօշ եէրէ չալըչալգտան սօնրա
Աճէմիսթանա սէֆէրէ կիթտի: Մէյտանը մու-
հարէպէտէ հարալանըպ վէֆաթ էտէր իքէն
քէնտինի վուրան օղու կէօքսիւնաէն չէքիպ
չըգարմըլ վէ գանլը էլինի կէօյէ գալտըրըպ
չիտաէթլի պիր դաղապ իլէ, «է՛յ Գալիլիալը,
իլթէ նիհայէթ սէն դալիպ կէլտին» տէյու պա-
ղըմըլ սըր: (Թ. Մ. 363.)

Շարդ քիլիսասընըն պիւպիւլիւ տտա օլու-
նան Յովհան Ոսիւրիւրոն Հաչրապէս՝ էյամը
հայաթընտա տալիմա թէքէրիւր էթտիյի,
«Շիւքիւրլէր օլունան սանա եա Ալլահ, հէր
չէյ իչիւն սանա չիւքիւրլէր օլունան» քէլամ-
լարը իլէ ույգույա վարմըլ սըր: (407.)

Յէտինճի Գրիգոր փափա, մէջհուր Հիւտեպ-
րանտ, քիւրտիւ ի փափալիտէն աշաղը ա-
լընտըգտան պիր սէնէ սօնրա, Սալէրնօտա պիր
մանասթըրտա շու սէօզլէր իլէ կէօզլէրինի
գափամըլ տըր: «Սալահը սէվտիմ, քէօթիւ-
լիւքսէն իքրան էյլէտիմ, անըն իչիւն մէնֆի
ծլարազ վէֆաթ էտիյօրըմ:» (1085. Մայիս 23.)

Էթմէնի քիլիսասը հայրապետէրինտէն օլան
Ներսէս Լամբրոնացի, էյիամը հայաթընտա
հէր վազըթ թէքրարլատըղը՝ «Եա Րապպ, նէ
վազըթ կէլէճէք տիր քի հուզուրոնտա թէք-
րար կէօրինէճէյիմ» սէօզլէրի իլէ թէսլիմ ի
րուհ էթմիշ տիր: (12նճի ասր.)

Իսլահը մէզհէպլին իլք էլիլէրինտէն օլան
Պոհիմիալը Յովհաննէս Հուս, իսթինթազը
չէրիֆ մահքէմէլէրինտէ հիւքմ օլունտըգտան
սօնրա, աթէչլէր իւզէրինտէ հանմադտա իքէն
«Եա Յիսուս իպն Ուլլահ իւլ հայ, պանա մէր-
համէթ էյլէ:» քէլամլարը իլէ բուհընը իլէլա-
քհարա թէսլիմ էյլէտի: (1415. Յուլիս 6.)

Յովհ. Հուսըն մէսլէքաաշը Փրակալը Յե-
րոնիմոս տախի ընֆիգլինին նասիպլինէ գուր-
պան կիթտի վէ մէրգուլմըն բուհը ալէվլէր ա-
րասընտան, «Եա Րապպ Ալլահ, ճան ու տիլ-
տէն սէնին հաղիգաթընը սէվտիյիմի պիլիբսին
պանա մէրհամէթ էտիպ կիւնահլարըմը աֆվ
էյլէ» սէօզլէրի իլէ պէրապէր սէմայա թէյրան
էյլէտի: (1416. Մայիս 30.)

Քուլպէք սէֆէրինտէ Խնկիլիզ օրտուսը գօ-
մանտանը պուլունան ճէյմս Վուլֆ, մուհարէ-
պէտէ Կարալանըպ 33 սիննինտէ էօլիւր իքէն,
«Ալլահա համո օլսուն, մէսրուր պիր թարգտա
վէֆաթ էթմէքսէյիմ» տէմիշ տիր: (1759.)

Յրանտալը մէջհուր թապիյուլն Պիւֆոն՝ շու
սէօզլէր իլէ էօմրինէ խիթամ վէրմիշ տիր:
«Էվլասղարըմ, մէսլէք ի նամուստան ապլա ալ-
բըլմայընըզ, զիրա ինսան անըն վասըթասըլէ
մէսուտ օլապիլիւր:» (1788.)

Խնկիլթէրանըն նամոտար ճէնէրալը Նէլսըն
1805տէ թրաֆալկար մուհարէպէսինտէ վէ Կէ-
սինճի էտուարտ գրալ 1910տա խասթալըզ
Կաթաղընտա վէֆաթ էտէր իքէն, իքիսի սէ
այնի քէլամլարը սէօյլէմիշ տիրէր: «Ալլահա
չիւքր օլսուն, վազիֆէմի իֆա էթտիմ:»

Ալման շաիր ի չէհիրի Կէօթէ՝ էօլիւմ սաա-
թընտա «Նուր, զիյատէ նուր» տէյու պաղըր-
մըլ վէ փէնճէրէլէրին աշըլմասընը էմր էյլէմիշ
տիր: (1832.)

Ամէրիգալը միւպէչլիր Մուտի, սէնէլէրճէ

միւտտէթ վազ ու թէպչիր էթմիշ օլտուղը
իլէլասքհարընը իսթիգալ էտէր իքէն թա-
րիգինին տիւզ վէ տօղրու օլտուղունը կէօրէ-
րէք, «Օղլոււմ, կէօզլէմիւն էօնիւնտէ հիւ պիր
տէրէ Կօզ աբըր» տէյու էվլատընա խիթապ էյ-
լէմիշ տիր: (1899.)

Կիլիկիա օվալարընտա, տինին վէ իրիս-
թիյանըղըն մուգատտէս մէզպահը իւզէրինտէ
մուհրապա մազամընտա թագտիմ օլունան շէ-
հիտ միլլէթտաշլարըմըգտան նիչէլէրի, գանլար
վէ աթէչլէր իչինտէ անըն ուզուրոնա ֆէտա ի
ճան էթտիքլէրի խէլասքհարըմըղըն աֆվքհա-
նի տուալարընը թէքրար իլէ կէօզլէրինի
գափամըլ աբըլար: Վէ նիչէլէրի տախի գար-
չըլարընտա թէլաթիւմ էթմէքտէ օլան իրտան-
տան մէսէրրէթ նազմէլէրի իլէ օլ պիր Կազա-
յա կէչէրէք, էպէտի սաատէթ ու սէլամէթ
տիյարընա վասըլ օլմուշ տըրլար: (1909.)

Րուս էտիպ ի չէհիրի Գօնթ Լէօ Թուսթոյի՝
էօլիւմ սաաթընտա էթրաֆընա ճէմ օլմուշ
գալապալըղա խիթապէն, «Նի՞չիւն էօլմէք
իւզրէ օլան պիր իսթիյարըն պաշը ուճոնտա
տուրույօրսունուզ, տիւնեատա միլիօնլարճա
պիչարէլէր վար, կիսիպ անլէրէ մուսվէնէթ
էտինիզ» տէմիշ տիր: (1910.)

ՄԻՀՐԱՆ Յ. ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ

ՏԻՆԻ

ՓՕՐՓ. ՊԵՂՃԵԱՆ ՊԵՊԵՔ ՄԵՔԹԵՊԻՆՏԷ(*)

ՏՕԳ. Լ. Պ. ՄԱՏԹԵՆՍԵԱՆ, ՏԵՐԻՍԱՍԵՔ

Փրօֆ. Պէզճեանը, քէնտի շէպապընտա Պէ-
պէք մէքթէպլինտէ թահսիլ էտէր իքէն թանը-
մըլմ տըր: Արամըգտաքի միւնասէպաթ
մէքթէպ արգատաշըղը իսի: Ալիքսան Պէզճ-
եանը զիքր էթտիյիմտէ, ֆիքրիմ էօնիւնէ իչ-
թահլը, ֆիքրէն վէ վիւճիւտէն մէթին, պիր
տէլիգանլը կէլիր: Էյի պիր շայիրտ իտի: Էյի
էօյրէնիւր վէ նիգամլարա ըիպէթ էտէր իսի:

Պու կիւն, սէօյլէմէքտէն զիյատէ տինլէմէք
արգու էտէր իտիմ, Եինէ տէ սէօյլէմէք իչիւն
տալէթ օլունմազ չէրէֆինէ նաիլ օլտուղուն-
տա գապուլ էթտիմ, զիրա քէնտինին հայաթ
ը թահսիլիյէսինտէ էօյլէ պիր վազըա վար

(*) Փրօֆ. Պէզճեանըն թիգէսար զիյնէթիւսէ Տօգ.
Մասքէնուսն թարաֆընուսն իրաւ օլունան Լուրգըն
թիւնէնիսի սիր:

քի, անըն պէւքի պիրիծիք շահտի պէն իմ, վէ պէւքի տօսթլարը օ վազըւայը իշիթմէք իսթէրլէր, պէն պու խուսուս հազգընտա սէօյլէյէճէյիմ: Պու խուսուս իսէ շունտան իպարէթ տիր քի, Ալիքսան Պէղճեհան՝ քէնտինին հայաթընըն էն պէօյիւք վէ էն մուհիմմ գաւարընը Պէպէք մէքթէպինտէ վէրտի:

Գատիր ի Մութլազ տիննայը օ գատար սէվտի քի անը խէլան էթմէք իշիւն պիրիծիք օղլունու կէօնտէրտի: Վէ Սնա իման էտէնլէր խէլան պուլաճապարընտան, պութիւն տիննայը պու խէլասը գապուլ էթմէյէ տաւէթ էթտի: Ճէնապը Հազգ տիւքէնմէզ էյիլիլ իլէ հէր պիր շախսը ֆէրտէն՝ քէնտի գալպինի Ալլահընա թէպլիմ էթմէյէ վէ քէնտի իշիւն տէ հազըրլանմըլ օլան խէլասը գապուլ էթմէյէ տաւէթ էտիօր: Օ պիփայան իլմի իլէ քէնտի տաւէթինի միւխթէլիֆ վասըթալար իլէ իճրա էտէր: Ալ էլ ումում օ տաւէթ, տաւէթ օլունան ֆէրտին ըուհունտա էօյլէ պիր թէէսիր հասըլ էյլէր քի անը՝ տիւքիւն մէյէ վէ պիր գարար վէրմէյէ սէվզ էտէր վէ իշիթ պու հալը վէճո էնաաթընտա Ալլահ իլէ ֆէրտ արասընտա թէգարբուլ վուգու պուլուր: Ֆէրտ՝ քէնտինին կիւնահքեար օլուղու նու հիսս էթտիլինտէ, «Խէլան օլմազ իշիւն նէ՞ հափայըմ» տէյու նիտա էտէր, վէ հ'ա Բապպ պէն կիւնահքեարա մէրհամէթ էթ» տէյէրէք իլէլասքեարըն ալաղընա տիւքէր: Խէլասքեար իսէ անը գապուլ էտէրէք, «Էվլատըմ, կիւնահլարըն սանա աֆիլ էտիլմիլ տիր» տէր: Խէլան օլան ըուհ, սէլամէթինի պուլուր վէ քէնտի քէնտինի իլէլասքեարա վազֆ էտէրէք, պու տիննաաաքի հալը նէ՞ օլուր իսէ օլուն, միւմին պիր էօմը կէչիրէճէյինէ ահա ու փէյման էտէր: Շէօյլէքի, պու ֆէրտտէ վուգու պուլան էն մուհիմմ թէպէտտիւլ, էնզարը ամմէտէն մէքթում գալըր վէ անճագ օնուն էտէրլէր փէյտէրփէյ հայաթընտա նիւմայան օլմայա պաչլար: Պօղոս ընտուլուն վէ հասլիսանէ միւտիրինին իմանա կէլմէլէրի, «Եա՛ Բապպ, նէ՞ իսթէրտին քի հափայըմ», «Նէ՞ հափայըմ» քի իլէլաս պուլայըմ», տէմէլէրլիլ վազը օլմուլ տըր: Ճէնապը հազգ՝ պիրտէն զլյատէ տտէմէրի ալնի վազթտա տաւէթ էթմէք իսթէտիլինտէ իշիթ օ զէման միւթէատտիտ շախսլար Ալլահըն հուղուրունա նալի օլուրլար: Պիր գաչ պին տտէմին Պէնտէկոստէ կիւնիւ իմանա կէլմէլէրի պէօյլէ օլմուլ տըր:

Ալիքսան Պէղճեհանըն Պէպէքտէ թահսիլ էթտիլի զէմանլարտա պէօյլէ մէսուտ պիր վազըա վուգու պուլատու: Նիճէ թալէպէլէր, քէնտի գալպիլէրի տէլալէթիլլէ Ալլահ թարաֆընտան ալըր ալըր տաւէթ օլունտուլար վէ «Խէլան օլմազ իշիւն նէ՞ հափայըմ» տէյու նիտա էթտիլէր: Թէվպէ վէ տոնա իլէ հալընըզ Ալլահա միւրաճէաթ էթտիլլէր վէ սօնրա պիրպիրլէրինի պուլարադ քէնտի հալլարընը վէ ֆիւրլէրլինի հէգալիլէրինէ պէյան էթմէյէ պաչլատըլար: Նիշանկեհալարը, պիրլիքտէ Ալլահըն թախթընա միւրաճէաթ էթմէք, կիւնահլարը իշիւն աֆիլ թալէպ էթմէք վէ քէնտիլէրինի Ալլահա վազֆ էթմէք իտի: Օ զէման պիր տուա զէմանը իտի: Էվլէլլէրի միւնֆէրլտէն հախօտ իքիշէր իւլէր թալէպէ պիրլիքտէ, սօնրալարը իսէ պուլիւն մէքթէպ, տուա վէ նիյազ էթմէք իշիւն թէճէմիւլ էտէրլէր իտի: Օ միւտտէթ թէվպէ վէ վազֆը նէֆս զէմանը իտի: Իշիթ պու հալ ու քէյֆիլէթ ալթընտա իտիքի Ալիքսան Պէղճեհան տաւէթինի գապուլ էտէրէք քէնտի քէնտինի Ալլահա վազֆ էթտի վէ պու տիննաաա նէ հալտա պուլունուր իսէ պուլունուուն, Գրիտաուըն գանը իլէ սաթուն ալընմըլ պիր ֆէրտ հալլինտէ, տինտար պիր հայաթ հաչամադա գալիլէն գարար վէրտի: Պու թէպէտտիւլ շու սուրէթլէ վազը օլտու:

Օ վազթըն պէօյիւճէք չայիրտլէրինտէն պիրիտի, քիւլիւք չայիրտլէրտէն պուլունան Ալիքսան Պէղճեհանըն հանընա կիտէրէք միւմին հաչամաթը իշիւն անա նասիհաթ վէրմէք թասալվուրունտա պուլունուր: Օտասընտան չըգարադ Ալիքսանըն օտասընա կիտէր իքէն, կէօյա քէնտինէ չէօյլէ պիր սիւալ իրատ օլունուլօր իմիլ կիպի գուվէթլի պիր թասալվուր ֆիքրինէ չարփար: «Սէն՝ Ալիքսան Պէղճեհանա միւմին պիր էօմը հաչամաթը իշիւն նասիհաթ վէրմէյէ կիտիօրտուն: Լաքին աճէպա սէն էօյլէ հաչա՞օրմուսուն»:

Պու տիւլիւնճէլէրլէ Ալիքսանըն օտասընա եթթիլալիլտէ շու գանաաթա կէլիր քի քէնտինին տախի էօմրիւ լաղըմ օլան մէրթէպէտէ տէյիլ տիր: Շէօյլէ քի, մէքթէպ արգատաչընա նասիհաթ վէրտիլի սըրատա իթիրաֆ էտէր քի քէնտի պիր կիւնահքեար օլուպ խէլասքեարըն մաղֆիթէթինէ միւլթաճ տըր: Իքիսի տէ հէկալիլէրինէ նասիհաթ վէրիլլէր, իքիսի տէ թէվպէ էտէրլէր վէ կիւնահլարընը

ի գրար էտիպ մաղֆիրէթ թալէպ էթմէք, վէ քէնտըլէրին պու վազֆը նէֆս իշինտէ էմին գալմալարը իշին Ալլահըն ինայէթինի թէ- մէնի էթմէք իւզրէ պիրլիքտէ Ալլահըն ինա- յէթ թախթընա թէգարրիւպ էտէրլէր: Այիք- սան Պէզճեհան՝ էօմրիւնին էն պէօյիւք վէ էն մուհիմմ գարարընը եանի «տիւնեառա հալը նէ՞ օլուրոտ օլտուն միւմին հաշամաղա չալըմաղ» վաալընը՝ պու հալու քէյֆիյէթլէր ալթընտա վէրմիշ տիր: Մէքթէպտէն չըդտըգաան սօնրա պիր տահա պիրպիրիմիդէ բաթթ կէլմէտիք: Քէնտինին Յոքէյեանը միւնասէպէթիյէ նէյր օլտունան պիր նութղունու քէմալ ի մէրազ իլէ օգուտուն: Պիթիրաիքտէն սօնրա քէնտինէ պիր թէպիրք մէքթուպու հազտըմ վէ պու միւնասէպէթլէ պիր վազըթ քէնտիյէ միւ- քեաթէպէ էթտիք: Քէնտինին մէքթուպարընը օգուտազ պէնիմ իշին պիր պախթիյարընը օլ- մուշ իտի: Օրատա պէյան օլտունան թասալ- վուր վէ հիսսիյաթլար՝ անճազ Ալլահըն իւզ- մէթինտէ իսթիյարընմը պիր գալպտէն նիւ- պէան էտէպիրլիլէր իտի: Տինտարըզ գօլայ պիր էօմր տէյիլ տիր: Խէլասքեաթընը տէյօր քի «Գափու էնալիզ վէ եօլ տար» տըր: Օ՝ քէտէր վէ միւզայապալարտան կէլմիշ իտի: Օ՝ էյի ճէնկի պաշա չըգարմը իտի: «Էվլա- տըմ, կիւնահլարըն աֆիլ օլտնմուշ տըր» քէ- լամը, քէնտինի մուհաֆազա էթմիշ վէ անա գուլիլէթ վէրմիշ իտի:

Պուրատա պիր սիւալ վարիտ ի իաթըր օլու- յօր:—Մէքթուր հալ ու քէյֆիյէթլէր ալթընտա գա՞լ քիշի օ տալէթի գապուլ էթտիլէր վէ գապուլ էթտիքտէն սօնրա տա քէնտիլէր քէն- տիլէրի տինտար պիր հայաթ հաշամաղա թախ- սիս էթտիլէր: Եալընը Ալլահ պիր ճուրըն գալ քիշի օլտուպարընը, չիւպհէսիզ պիր չօղ- լար իսթիֆատէ էթտիլէր: Լաքին օ կիւնէրտէ քէնտիլէրի Ալլահա վազֆ էտէրէք տինտար պիր էօմր հաշամաղ իշին վէրտիքլէրի դա- րարա սաթըզ գալան իւշ գաթ ֆիքրիմ էօ- նիւնէ կէլիյօր: Թաղիի պու կիպի պիր դարար վէրէնլէր, ինտանիյէթէ աաիի խըզմէթ էտիպ պէօյիւք միլլէթիլէրլէրլէր օլաճազարտը: Պու իւշ գաթ, հէի պէօյէ իտիլէր: Էվլիլա, մասա արգատալըմ վէ էն սամիմի անպապ վէ սընֆ արգատալըմ պուլունան Աղեքսանդր ճէճիլիան ֆիքրիմէ կէլիյօր: Տինտար, ֆէտաքեար, միլ- լէթիլէրվէր վէ ֆախէլի պիր էօմր կէլիլէր պու Ալլահ ատէմինի, Բիւթանիալըլար ումուսի

սուրէթտէ վէ Ասաֆազարըլար խուսուսի օ- լարազ թանըմը տըրլար: Իքինճիսի Մարտիրոս Շմաւոնեան, օ գատար սատազաթ իլէ եաշա- յան օ միւհթէրէմ շայրտ տիր: Խարիուլթ օլապը ումուսի սուրէթտէ վէ Խարիուլթ չէհրի խուսուսի սուրէթտէ անըն մէնաֆի ի ումու- միյէ իշին ֆէտա ի ճան էթտիլինի կէօրտիւ: Օրատա Խրիսթիյան վէ միւֆիտ պիր հայաթ կէլիլտի վէ պիր խուսուսի մէվլեհէ, Քրիս- տոսա սօղրու օլան մուհապպէթ վէ հայրէթի- նի էօյլէ պէօյիւք հէյէճան ը բուհ իլէ պէյան էթտի քի պիհազգին չէհիտ օլտու վէ էօլիւ- միւնիւ չափուղաշտրտը: Իւլինճիւալ իսէ, գիքրի ճէմիլի իշին պուրատա մաթէմ իճ- թիմա էթտիլիմիզ գաթ տըր քի Նիլիկիա, խուսուսա Այնթապ վէ Մարաշ անըն միւմին վէ ֆէտաքեար հայաթընտան օ գատար միւս- թէֆիտ օլտու:

Պու իւշէր, տինտար վէ Խրիսթիյան պիր էօմր կէլիլէրէք ումուսուն խայրը իշին նէֆս- լէրինի վազֆ էթտիլէր: Չօզ քիմսէլէր անլէ- րին միւֆիտ խըզմէթլէրինին շահալէրի տիրէր, չօզ քիմսէլէր անլէրին էյի իլլէրինի կէօրտիւ- լէր վէ սէմատա օլան ֆէտէրիմիզ թէմճիտ էթտիլէր: Սալիլէրին գիքրի միւպարէք օլ- սուն:

20Դ ՄԱՂՖԻՐԷԹ, 20Դ ՄՈՒՀԱՊՊԷԹ

Չօզ աֆիլ օլտունան քիմսէ չօզ սէվէր: Բապ- պըմը՝ Սիմօնուն սօֆրոտընտա իքի պօրճու- լար թէմսիլինի սէօյէտիքտէն սօնրա թէվպէ իլէ թէնէքքիւրին վէ աֆիլ օլտնմաղա սէվ- մէնին արաթընտաքի միւնասիպէթի թէնէիտ էյլէտի: (Ղուկ. 7. 36-50) վազաա ատէմիլէր ալաղլարը իհանալարտան տօլայը պէյան ը չիւքրան էտէրլէր վէ քէնտիլէրէ էյիլիք էտէն- լէրի սէվլէրլէր, լաքին Քրիստոս պու թէմ- սիլի իլէ սէմէք իսթէր քի ինտան գալպինտէ էն աէրին հիսսի չիւքրան կիւնահ աֆիլընտան նիւպէնէն էտէր վէ էն սամիմի վէ հազիգի մու- հապպէթ գալպէ մաղֆիրէթ պախշ էտէն իւհի մուհապպէթտէն հասըլ օլուր: Պու պիւարէ գատըն, քէնտինին կիւնահքեար վէ տիւշիլին հալինտէն Քրիստոսըն քէլամլարը իլէ խէլաս պուլտու իսէ, քէնտի տէրճէնինտէ իւհի ունսուրը ույանտըրան պու գաթա սօղրու հիսս էթտիլի մէմունիյէթ վէ մուհապպէթ էն հիւքսէք տէրէճէտէն իտի: Յիսուսըն ալազ- լարընա զիզըմէթ նարտին հաղը չիլէսինի գԸ

րան խաթունըն ֆիրիլ տէ շունը թէնյիտ էյլէ-
տի քի, մուհապպէթ խըտմէթինին գըյմէթի
ազչէ իլէ թագտիր օլունմադ: Ատէմի կիւնահ-
տան գուրթարըպ անըն տէրունինտէ իլահի
հասրէթլէր ույանտըրան գուվլէթ՝ գալպտէ
էօյլէ պիր մուհապպէթ հասըլ էսէր քի պու-
տինեատա անըն ուղուրունա ֆէտա օլունա-
մայաճադ պիր շէյ գալմադ: Պու ալէմտէ մու-
հապպէթտէն վէ մուհապպէթ խըտմէթինտէն
գըյմէթլի պիր շէյ հօգ տըր:

Բրիստոսըն հայաթ էսատը մուհապպէթ
իտի, օ՝ տինի մուհապպէթ իւղէրինէ թէնյիտ
էթմիշ տիր: Ալլահը «ֆէտէր» թէսմիյէ էտէրէք,
անըն իլէ պու էստա իւղէրինէ միւլապաթտա
պուլունմուշ իտի: Ատէմլէրէ տօղրու մուհապ-
պէթ հիսս էտէրէք, անլէր իչիւն հիշ պիր ֆէ-
տաքհարըզը էսիրկէմէմիշ իտի: Օ՝ պու մու-
հապպէթ իլէ կէօմրիւքճիւյէ վէ կիւնահքհարա
թէնէղզիւլ էթմիշ վէ պու ուղուրա ֆէտա ի
ճան էթմիշ իտի:

Վէ ատէմլէրի Ալլահա ճէլպ վէ անլէրի խէլաս
էթմէք էմրինտէ օ կիւնահքհար ինսանլորա
պազը ագաիս հա մէրասիմ էօյրէթմէյէ տէյիլ,
անճադ անլէրէ պու մուհապպէթի թալիմ վէ
թէլգին էթմէյէ չալըշմըշ տըր: Կիւնահքհար՝
մուհապպէթլէ մաղֆիրէթ պուլուր վէ մաղ-
ֆիրէթ՝ աֆվ օլունան կիւնահքհարըն գալ-
պինտէ մուհապպէթ հասըլ էտէր:

Կիւնահլար աֆվը իչիւն ատէմ կիւնահընը
կէօրմէլի տիր, եանի մաղֆիրէթին տէրէճէսի
կիւնահը կէօրմէք տէրէճէսինտէ տիր: Մու-
հապպէթ իսէ մաղֆիրէթէ միւթէնասըպ տըր:
Պինաէն ալէյհ կիւնահընը ազ կէօրէն, ազ աֆվ
օլունուր, ազ աֆվ օլունան, ազ սէվէր: Կիւ-
նահընըն գապիւրիլինի էյի կէօրէն՝ չօգ աֆվ
օլունուր, չօգ ալֆ օլունան իսէ չօգ սէվէր:
Վէ կիւնահը ատէմլէրէ խաֆիֆ պիր շէյ կիպի
կէօթէրէնլէր՝ ատէմլէրին մուհապպէթ վէ մէ-
սէրրէթինին պէօյիւք գրսմընտան անլէրի մահ-
րում պրազըրլար:

— Լօնտրատա մահլիւ տաիրէսինտէ 3 մի-
լիօն ինկ. լիրասը մուզապիլինտէ պիր արազի
գայտը վար տըր: Պու արազի պիր ատէմէ մի-
րաս տիւշմիւշ իսէ տէ մէզքիւր քիմսէ քէն-
տինին իւթիյարլաշմագտա խոյինի վէ պու
գատար պէօյիւք պիր միւլք իչիւն իճապ էտէն
զահմէթի տէրիւհտէ էտէմէյէճէյինի պէյան է-
տէրէք միրասա սահիպ օլմազ իսթէմէմիւշ տիր:

ՄԻՐԻՔԵՆԵՎՎԻ

ՏԻՕՐԹ ԵԱՓՐԱԳԼԸ ԵՕՆՃԱ

3.

ԻՐԻՆՃԻ ՍՈՂԱՍՈՆ

Էրթէսի սապահ Մանսուր քէնտի օղունը
պու եէնի մէվգիինէ հազըշըր պիր սուրէթտէ
կիլինտիրտի. փարլադ ճանֆէստէն պիր էնթա-
րի, պէլինտէ գազմիր գուշադ, պաշնաա սըր-
մա իչլէմէլի պէյադ պիր գալփադ, իփէք թիւլ-
պէնտտէն պիր սարըզ վէ սալրէ: Թէրգի պու
էլպիտէյի օղանա կիլաթիւր իքէն անըն հիւս-
նիւնիւ վէ մահիթապ կիպի կիւղէլ հիւղիւնիւ
մէսա էթմէքտէն ֆարիղ կէլմէյօրտը: Օ կիւն
Մանսուր՝ էօմէրի պիր գաթըրա պինտիրիպ
անը փազար եէրինէ կէօթիւրտիւ: Օրատա պիր
տիւքքեան էօնիւնտէ տուրտուլար, քի անըն ի-
չինտէ, չինտիսթան չալլարը, Պասրա խալը-
լարը, քհահրիւպալը չըպուգլար, մէրճան թէս-
պիւլէր, վէ հէր նէվ կիւղէլ շէյլէր տօլու ի-
տի: Պու՝ Մանսուրըն տիւքքեանը իտի: Իմտի
Մանսուր չըզըպ մինտէրի իւղէրինտէ պաղտաշ
գուրտու վէ չուպուղընը հազըպ, իչմէյէ պաշ-
լատը: Էօմէր տէ թէսպիհինի էլինէ ալըպ,
քէնտի քէնտինէ պիր թագըմ տուլար սէօյ-
լէտի: Դօմշուլար կէլիպ Մանսուրուն հանըն-
տա պու կէնճի կէօրիւնճէ, թէսճճիւպ իլէ
անըն քիմ օլաուղունը անլամաղա մէրազլարը
ույանաը: Մանսուր՝ էսնաֆ շէյիլինի չաղըրըպ
էօմէրի կէօթէրէրէք, «Պու պէնիմ օղունմ վէ
չէրիքիմ տիր: Պունտան սօնրա պէնիմ եէ-
րիմի պու թուլթաճադ տըր» տէտի:

«Օղունմ մը» տէյու նիտա էթտի շէյիս,
«Մանսուրըն պիր վարիսի պուլունտուղը քի-
մի՞ն ագըրնտան կէչէր իտի»:

Իսթիյար ճէվապէն, «Նազար տէյմէսին
տէյու քէնտինի չէօլտէ պէօյիւթտիւմ, վէ
չիմտի միւսաատէնիզլէ փազարտա պէնիմլէ
պէրապէր պուլունաճադ: Անա ալըշ վէրիշի
էօյրէթմէլիսին» տէտի:

Էթրաֆտա պուլունան թիւճճարլար, պու
մէսուտ փէտէրի թէպրիք զըմընտա, «Ման-
սուր ֆիլվազը փէք ազըլը պիր զաթ տըր,
Օղունըն խայրընը կէօրէսին, Ալլահ ա-
ղաճա տա տալընա տա ուղուն էօմրլէր վէրսին»
տէտիլէր վէ շէյիս իլալէթէն, «Մալիւմ հա,
արամըզտա ատէթ տիր, պիրինին օղու եա
զըզը տօղարսա պիրատէրլէրինէ պիր զիյաֆէթ

վերի: Պիղի ունութեան մը՝ տէտի: Ինքի-
յար ճէվապէն, «Պու աղչամ ֆագիրխանէյի
թէչրիֆ պուլուրուրսանըդ, պիղի թիննէթտար
գըլարսընըդ: Պուլուրսանըդ գահվէյի պէրապէր
իչէլիմ» տէտի:

Հէման օ աղչամ թիւճճարլար էվտէքի պաղ-
չէյէ թօփլանսըլար: Գուզու տօլտուրմալարը,
ճինս ճինս խամուր իչի վէ թաթլըլար իլէ
միսաֆիրլէր թաթիֆ էտիլտի: Մանսուր պու-
միւնասէպէթլէ ֆուգարայը տախի զիքը էտէ-
րէք զիյաֆէթտէն արթան թաամլարտան՝ գու-
փուտա ֆուգարայա թէվղի էյլէյիպ, հաթթա
օնլարա ուֆագ փարալար տախիտալտը: Միւ-
սաֆիրլէր չայ վէ գահվէյի իչիպ, չըպուզու-
րընը հաղընճա չէյի՝ էօմէրին էլինտէն թու-
թուպ, «Տօթթուսուզըն մախտուսը պիղիմ էս-
նաֆա տախիլ օլմագ իսթէյօր: Իմտի հէր պի-
րինիպ պուսա պիր հոփաթիկա սէօյլէյինիպ»
տէտի: Պու տուա իւչ տէֆա արդ օրուսուս,
վէ շէյի պիր չուլ ալուպ հէր հոփաթիկա սէօյ-
լէնմէսինտէ անա պիր տիւլիւմ հափարագ նիհա-
յէթ չալը օղլանըն պէլինէ պաղլատը վէ
էվվէլա չէյիին վէ սօնրա տիկէր միւսաֆիրլէ-
րին էլլէրինի էօփալ: Օղլանըն կէօղլա պէ-
չաչէթլէ փարալտը, զիրա ձիտտէտէ պիր
թիւճճար, պէնկին պիր աստէմ օլմուչ խա Վէ
տիւնեա քէնտինին էօնիւնտէ աչըլմըլ խա:

Պուսուս իւզէրինէ միւսաֆիրլէր թիւճճարթթ
ուսուլլարընտան անա էօյրէթմէյէ պաչլատը-
լար: Պիր չէյ սաթար իքէն ֆիյէթիին տէօրթ
միւլինի խաթմէլի, ասլա թէլաչ կէօսթէրմէ-
մէլի, ալը վէրիչ ալ թուլմայա պէնպէր,
միւլթէրիյի հալաչ հալաչ չէքմէլի, նիհայէթ
միւլթէրի փաղարըլտան հօրուլուճա խաթէտի-
յինի ալմալը, թէսպիհ չէքմէլի, միւլթէրիյէ գահ-
վէ վէ չուպուզ թագտիմ էթմէլի, արա սըրա
պաչգա մէսէլէլէրտէն տէ պահս էթմէլի, կինէ
տէ միւլթէրինին մէրաղընը ուչանսըրմալը:
Նիհայէթ էօմէրին օմուզուսը թափըլայարագ,
անա՝ «Սէն մուսլլիմի պուլտուս, նէ Նէհուսի,
նէ էրմէնի պու ուսթա Մանսուրա աղըլ էօյ-
րէտէմէզ» տէտիլէր:

Էօմէր քէնտի քէնտինէ, «Թիւճճարթթ տէ-
տիյին պու՞ մը իմիչ:— տախիմ վէ հալընըդ նէֆ-
սին իչիւն տիւլիւնմէք, անմագլարըն քէսէ-
սինտէն փարայը չէքմէք իչիւն օնլարըն իշ-
թիհասընը վէ գաթիլիքլէրինի իչէ հարաթ-
մագ, պուսուրը պէն չօճուզլուղըմտան պիլի-
րիմ, չէօլտէ տէ իչիմ պու խա: Ինչալլա՛հ

ալթը այա գալմաղ, չու պանա աղըլ էօյրէտէն
հէրիֆլէրէ, պէն պիր աղըլ էօյրէտիլիմ» տէ-
յու տիւլիւնտիւ:

Պիր գաչ կիւն սօնրա Մանսուր պիր տա-
վաան տօլայը մահքէմէյէ կիտէճէք խա:
Մանսուր օղլուսը պու կիպի հալլարա ալըչ-
տըրմագ իչիւն անը պէրապէր կէօթիւրտիւ:
Մահքէմէյէ կէթիլիլէն տալա Պանիլն թէսմիյէ
օլուսան պիր Հինտինին տալապը խա: Կէնճ
տալապընը չէօյլէ իֆստէ էյլէտի, «Փէտէրի-
մին վէֆաթլընտան սօնրա, անըն էչհապը ա-
րասընտա, միւճէվհէրաթ իլէ տօլու պիր գու-
թու պուլտըմ: Պուսուրը սաթմագ իչիւն Մը-
սըրա կիտէր իքէն, ֆուլթիւնա սէպէպինտէն
ձիտտէտէ գալմաղա մէճպուր օլտուս: Փարամ
տիւլէնտիյինտէն, պու միւճէվհէրաթըմ սաթ-
մագ խաթէյրէք, էմին տիր տէյու մէտհ էյլէ-
տիլէրի ճէվահիրճի Ալինին հանրա կիթ-
տիմ, պու աստէմ պէնի խանէսինէ կէօթիւրիւպ
միւսաֆիր էյլէտի: Պիր կիւն փէք այըգ պու-
լուսմալըլըմ պիր սըրատա օ պանա խիթա-
պէն «պուլթալարըն պուրաճա էնէմիյէթի հօզ
տըր, պիղիմ գալալարտա պուսուրտան չօզ
վար: Պէնտէ պու թաչլարտան պէօյիլիւ պիլէ
վար տըր, տէտի: Նիհայէթ պէնի գանտըրըլ,
ձիտտէտէ՝ ալթուս մը, կիւմիւլ մի, ինճու մը
հէր նէ խաթէրտէմ, անտէն պու թաչլարըն
աղըրըլընտա պանա վէրմէյի վէ խաթէտիլիմ
չէյի իքի սաաթտան հաղըր էթմէյի վաստ էթ-
տի: Սօնրա անլատըմ քի պու աստէմ պէնի
ալտաթմըլ: Պէն թաչլարըմ կէրի խաթէրիմ»

Ալի ճէվապէն «Պէն պու աստէմի ալ-
տաթմատըմ: Բէնտի իլէ թարիֆ էթտիյի
իւզըն փաղարըլը հափտըլ, վէ պէն պու փա-
ղարըլտան աէօնմէյօրըմ տէտի»

Գատը կէնճէ խիթապէն, «Ալինին սէնի
ալտաթտըլընա չահիտին վա՞ր մը, հօգ իսէ
Ալիյէ անճագ պիր եէմին տիւլէր» տէտի: Իմ-
տի Գուրսան կէթիլիլտի, վէ Ալի էլինի Գու-
րան իւզէրինէ գօյարագ եէմին էթտի:

«Պիչարէ աստէ՛մ, սէն ճանընը գայ էյլէտին»
տէտի Հինտի: Թիւճճարըն պիլիլի էօմէրէ ֆը-
սըլտայարագ, «Օլապիլիլ, լաքին հէրիֆ պէօ-
յիւք պիր ալ գափտը» տէտի: Մանսուր
«Ալի կէօղլա աչըլ պիր աստէմ տիր, էյի օյուս
հափտը» տէտի, զիրա Ալի Մանսուրըն աստէմի
խա:

Էօմէր թէպէսսիւմ էտէրէք, Հինտիյէ հաղ-
լաչըլ, «Տալանը սանա գաղանտըրայը՞մ մը,
նէ՞ տէրսին» տէտի:

Մ. Թ. ԳՕԼԷՃԻՆ ՀԷՑԷԹ Ի

ԻՏԱՐԷ ՐԻՓՕՐԹԸ

Մերքեզի Թիւրքիա գօլէճինին, Հէյէթ Ի իտարէսինին գըշ իճթիմա ը պապթնամէսինին պաշըճա մատտէլէրի աթիտէքիլէր տիր: Հէյէթ Ի մէգքիւրէ 1912 Դեկ. 11 վէ 12 տէ իճթիմա էտիպ անտէ հազըր պուլունան ազալար աթիտէքիլէր տիր: Տօգ. Հ. Նազարեան, Վիւր, Կ. Յ. Յարութիւնեան, Փր. Ճ. Ս. Մարթին, Ա. Աթթարեան էֆ., Գր Սարգիսեան էֆ., Մր. Ֆ. Ֆ. Կուսսէլ, Տօգ. Ֆ. Տ. Շէփըրտ, (Ֆախրի ազա) վէ միւտիր: Խազնէտարըն րափօրունըն կէօսթէրտիլի վէճիլէ, 1912 Յուլիս 1տէ, գօլէճ պօրճտան թէմամէն վարէսթէ օլունգտան մատա, կէրէք գօլէճին կէրէք խասթախանէնին 1911-1912 սէնէսի հիսսպլարընտա, իրատ մէսարիֆտէն ֆազլա օլունշ տըր: Պատ. Յ. Վ. Նաճարեանըն վէ Աքիֆ պէյլին վիլիթալը օլարագ վէ Սարգիս էֆ. Գարամանուկեանըն սէնէնին պիր գըսմընտա տէ վամիլը օլարագ իսթիխտամ օլունմալարը թասվիպ օլունտու: Ալմանիատա թահսիլ էտէն Ուրֆալը Արչակ էֆ. Բումեան վէ Ամէրիգատա թահսիլ էտէն Պետրոս էֆ. Աքէլեան, 1913 Սեպտէն իթիպարէն տախի մուալլիմ հալինտէ գօլէճէ տավէթ օլունտուլար: Խասթախանէտէ իքինճի պիր նըրս վէ գօլէճէ Ամէրիգալը պիր ինկիլդէ մուալլիմ իչիւն օլան թալէպլէր Հէյէթ Ի Համիունա իրսալ օլունտուլար: Միւթթէհիտ իտատի մէքթէպլէրի փրօճէսի քէմալը կէրմիլէթ իլէ թաստիգ օլունուպ անըն թէվսիլի թավսիլէ օլունմուշ տըր: Զաթէն իւշ օղլանլար իտատիսինէ մուալլէնէթ օլունմուշ վէ իքի կէնի իտատիլէր աշըմըշ տըր: Տիկէր թարաֆտան օղլանլարա տահա կիւքսէք թալիմ վէրիմէսի իչիւն արզու պէյան էտիլմիշ վէ օղլանլար մէքթէպիլին միյարլարընը իալան էթմէք իչիւն ամէլի թէչէպպիւսլէրտէ պուլունունուշ տըր: Գօլէճ քիւթիւպիւսանէսինէ կէնի քիթապլար իլավէսի իչիւն լազըմ կէլէն 80 իրա ի Օսմանի մէսարիֆ Ի միւսթաճէլէ տէյու թասաիգ օլունմուշ տըր: 1913-1914 պիւտճէսի պէր վէճիլ աթի թաստիգ օլունտու: Գօլէճ վէ իտատի տաիլէրի, հատոր ագէլ 1875 Լ. Օ: ինթիյաթ ագէլ, 1200 Լ. Օ.: Եէօքիւն 3,075 Լ. Օ.: Խասթախանէ տաիլէսի 2050 Լ. Օ.: Գօլէճին իլք քիւթիւպիւսանէ նազըրը Եագուպ էֆ. Տէր Գրիգորեան զիքրինէ, կէնի քիւթիւպիւսանէ պինաուընտա պիր լէվհա գօնուլմատը էմը էտիլմիշ վէ տաիլի պիր զիքրիլէթ հալինտէ գօլէճ քիւթիւպիւսանէսինէ քիթապլար ինթիւրա էտիլմէք մագսէտիլլէ, պիր զիքրիլէթ սէրմայէսի թէէսիս էթմէք իչիւն վէրիլէճէք իանէլէրի գապուլ էթմէյէ Գրիգոր էֆ. Սար-

գիսանա մէգունիլլէթ վէրիլմիշ տիր: Խասթախանէնին ումուրը տաիլիլլէսի իչիւն մունթազամ պիր վրօճէ հազըրլամագ իչիւն պիր գօմիթէ թային օլունտու: Մերքեզի Թիւրքիա Միշընընտան, Մր. Ֆաուլա պու սէնէ վագթընըն պիր գըսմընը գօլէճէ վէրմէսինէ միւսատաւ օլունմատը թէմէնի էտիլտի: Կիլիկիա իթթիհատը թարաֆընտան նիհայէթ գօլէճէ իանէ էտիլմէսի թասմիմ օլունտու 1,000 Լ. Օ.: սէրմայէնին սէնէվի ֆաիլի օլան 50 Լ. Օ.: թօփլամագ մագսէտիլլէ թային օլունմուշ օլան գօմիթէ թարաֆընտան միւսաիտ պիր րափօրթ թագտիմ էտիլմիշ տիր: Թալէպէ իանէ գօմիթէսինէ, 1913-14 սէնէսի իչիւն 20 թալէպէյի մէսարիֆ Ի թահսիլլէտէն մուաֆ թութմայա մէգունիլլէթ վէրիլմիշ տիր: Գօլէճին կէնի պինալարա վէ իրատա օլան ինթիյաճընը թէքրար Հէյէթ Ի Համիունա եազմազա գարար վէրիլտի: Մէրմայէ մէսէլէսի հազըրնտա Հէյէթ Ի իտարէսին հիսսիյաթ ը գաթիլլէսինի վէ իլք ֆուրսաթլա սէրմայէնին պիլ ֆիլի թէգհիտինէ տաիր պէօյիւք ինթիյաճը՝ Հէյէթ Ի Համիունա պէյան էթմէք իչիւն, իտուտսի պիր գօմիթէ թային օլունտու: Գարար վէրիլտի քի միւտիր սէրմայէ թէմինինէ միւթէտաիր մուսապէրաթը եափապիլմէսի իչիւն, միւսթիսի մէրթէպէ թէտրիսաթ վէ ումուրը րուզմէրէտէն ազատ պուլունտու: Պօսթօնտան Մր. Ճօն Հալլաճեանըն՝ քէնտի պիրատէրի Տօգ. Եսայի Հալլաճեանըն զիքրինէ թալէպէ իանէսի իչիւն էթմիշ օլունտու հէտիլլէ մա էլ շիւքրան գապուլ օլունուպ՝ Ամէրիգատա Հէյէթ Ի Համիունա խալլինտալընա թէվտի օլունմատը արզու օլունմուշ տըր: Ամէրիգան Պօրտ շիւքթիլինին իճրաիլլէ Գօմիթէսի սաիր ալի միւսսէսաթը իմիլլէնին ինթիյաճաթը հազըրնտա նէշըր էթմիշ օլունտու պէյաննամէտէ գօլէճին պինայա օլան ինթիյաճընը տաիլ տէրճ էթտիլլի իչիւն, հէյէթ Ի մէգքիւրէյէ պէյանը թէչէքքիւր օլունմուշ տըր: 1911-1912 սեկտեմբեր, Միւրֆաի թիւրֆիս գօլէճինին ումուրը հիսսպիլլէսինին խիւստուր: 1. Գօլէճ վէ իսասի ճաիլիլլէրի.

ՄԷՍԱՐԻՖ

Ֆէքըլիթ	1071.26
Գիւթիւպիւսանէ (հէյէթ Ի իտարէ գապթնամէսինէ պագ.)	37.79
Մէսարիֆ Ի ումուլլիլլէ	612.04
Իտատի մէքթէպլէրէ իանէ	70.00
Լիր. Օսմանի	1791.09

h f u s

Էճուրաթ և Թահսիրլյէ	541.42
Էճուրաթ և Խոսուսլյէ	39.40
Միւզէխանէ վէ ալաթ և Ֆէնսլյէ	
սէրմայէլէրինին Ֆաիվի	6.06
Պէտէլի իճար	27.63
Արազի վարիաաթը	24.13
Յարիզէ վէրիլէն սէրմայէնին	
Իրաաը	328.96
Խոսուսլի սէրմայէ վէ հէտլյէլէր	918.00
Լիբ. Օսմանի	1885.60

2. *Խաւրախանէ տաճար*

ՄԷՍԱՐԻՖ

Մէմբեր Վէ միւսթատեմէր	458.22
Էնգալանէ	862.69
Ումուր մէսարիֆ	673.02
Լիր . Օսմանի	1993.93

1. P. U. S.

Խառվարանէտէքի Խառվարտան	654.60
Խարիճտէքի	99.53
Պիլէթ Լւճրէթի	12.83
Տօքթօրլարլըն Լւճրէթի	343.40
Էճղախանէ	722.14
Պէտէլ Ի Իճար	12.00
Իսթիմալ օլունան սէրմայէլէրին	319.83
Իրաալ	61.05
Թիւրքիա տաիլիլնտէն Լանէլէր	100.79
Խարիճտէն Լանէլէր	
Լիւր - Օսմանի	2326.17

Պուրաա կէօրիւլէն ֆաղաւ ի իրաա պիր իս-
թիգրազը թէտիյէ էթմէյէ վէ էսկի հիսապա-
րըն աչըղընը գափաթմայա թախախ օլունմուշ
տըր: Սօն աօգուզ սէնէտէ էնզախանէնին հէօ-
քիւն մէսարիֆաթը 8928.05 Լիր. Օսմանի օլ-
մուշ տըր: Պու մէպաղը խասթախանէ թարա-
ֆընտան իլաճ վէ էնզա իչիւն վէրլիմի տիր:
Մէզքիւր 9 սէնէ դարֆընտա իլաճ սաթըշըն-
տան օլան իրաա 6077.73 Լիր. Օսմանի տիր:
Պու իթի սալընդէն ֆապըր մէճճանէն վէրլիւն
իլաճըն մըգտարընը կէօսթէրիր: Պու բազամ-
լարտան կէօրիւլիւր քի, մէճճանէն վէրլիւն
իլաճլար իչիւն խասթախանէ սէնէտէ 100 լիրա
պօրճա կիրմիշ տիր: Պու աչըղը գափաթմադ
իչիւն խասթախանէ պիր սէրմայէյէ էախօտ
սէնէվի իանէլէրէ սօն տէրէճէ միւսթաճ տըր:

Ճ . Ի . ՄԷՐԻԼ

ՀԱՅԹԱ ԽԱՊԵՐԼԵՐԻ

S U T L T

Մռնահրեպե.— Հաֆթա դարփընտա մէյ-
տանը հարպտա մուհիմմ պիր վուզուաթ օլ-
մատը: Չաթալճատա պաշը թօփ միւստտէմէ-
լէրի վուզու պուլմադտա իսէ տէ, պուշլար
էնէմմիյէթի հաիզ տէյլ խոլիէր: Պուլայըր
ճիհէթի քհամիլէն սիւքիւթ կէչմիշտիր: Պու-
ղարար էտիրնէտէքի պէօյիւք թօփլարը վէ
օրտույու հապլ էթմէքլէ մէշղուլ օլաուգարը
խապէր պընըյօր իսէ տէ, հէօրէյէ հապլ էթ-
տիքլէրինէ տաիր թամմ պիր խապէր ալընա-
մամը սըր: Տիկէր թարաֆտան էլրօփա սի-
յասիյունու մէշղուլ պուլունմազտա սըր վէ
սուլի իչիւն ճիտտի թէչէպղիւստէ օլտուգարը
անլաշըյօր: Տիւվէլի Մուազզամա հէր հէ
զատար Գարատաղա դարը պիր հիւմայիշի
պահրիտէն էօթէ կէչմէյէճէքլէրինի իլան էյլէ-
սիլէր իսէ տէ Պալզան մէսաիլինտէ լէյլէրինի
գուվվէթլիճէ միւստաֆաա էտէճէքլէրի ազ չօզ
անլաշըյօր: Լօտորա սիւֆէրա մէճիլսի միւթ-
թէֆիզլէրին ճէվապընա քէնտիլէրի տալի պիր
ճէվապ վէրտիլիր վէ սուլի իչիւն մուհիմմ պիր
ատըմ տահա աթմըշ օլտուլար, պու ճէվապ
լիլէ անլէրին իւք թէքլիֆինի պիլա իթիրադ
գապուլ էտիյօրլար Խանի Միտիա-էնօս խաթթը
Մուրաալրյա օղրալպ կէչէճէք շէօյլէ քի Մալ-
կարա վէ Հայրապօլ օլ պիր թարաֆտա դա-
լաճագ: Ստալարա կէլինտիքտէ միւթթէֆիզ-
լէրին թէքլիֆի պազը ասալար հազզընտա
պազը թատիլաթ իլէ գապուլ օլունաճագ, պու
տէմէք օլույօր քի ասալարըն քէնտիլէրէ
թէքքի էսասը գապուլ օլունույօր իսէ տէ
պազը ասալար իչիւն թատիլաթ օլաճագ սըր:
Թազմինաթ մէսէլէսինէ կէլինտիքտէ ալիւվէլի
մուազզամա էվվէլքի կիպի պու թէքլիֆի բէտա
լիլէ քէսիպ աթմայօր անճագ պու վէ
տաիր մալիյէ մէսէլէսինէ փարիզտէ դարար
էտիլէճէյինի վէ օրատա միւթթէֆիզլէրին տա-
լի մուրաալրալարը օլաճաղընը գապուլ է-
սիյօր: Փէօն Թիւրք զաղէթալարը ալէլ խու-
սուս չու թազմինաթ մէսէլէսինէ քհամիլէն
ուսա չու թազմինաթ մէսէլէսինէ քէնտիլէրին
վէ պի հազզըն մուխալիֆ պուլունմազտա սըր-
լար, զիրա պու գտտար զիյանտան սօնրա պիր
տէ թազմինաթ Կիւքլէսմէք պու մէմլէքէթի
գըմըլտանմազ հալէ վազ էտիպ մէվճուտիյէ-
թինի թէչիւքէյէ իլգա էյլէմէք տէմէք տիր:

Պիլմէյիզ Կիրիտ վէ Էտիրնէ հազգընտա տախի
 օլ գասար խորար Էտէն զազէթաւարըն խո-
 տիասը պու տէֆա տա պօչա տիւչէճէք մի :
 Իշղալ օլունան մահալլէրին թագսիմի մէտէլէսի
 Կէրէք Էվրօփատա Կէրէք Պալդանլարաա խայ-
 լըճա մուճիպ ի Էնտիշէ օլմագտա տըր : Եու-
 նանլար Սէլանիքէ խայլըճա գուվվէ ի ասքէ-
 րիյէ հօլլայըպ օրայը թահքիմ էյլէմէքտէ տիր-
 լէր վէ տիկէր թարաֆտան Լարիստատան Սէլա-
 նիքէ պիր շմէնտըֆէր խաթթը հափմագ թէ-
 չէպօլլուսինտէ տիրլէր : Պուլղարլար Սէլանիք-
 տէն վազ Կէլմէմիշ տիրլէր վէ Գավալայա
 4000 Պուլղար ասքէրի, թօփ վէ մուհիմմաթ
 նազլ էտիլմիշ տիր : Եունանլար վէ Սըրպլար
 թէքլիֆ էյլէմիշէր քի՝ քէնտիրլէր Սէլանիք
 վիլայէթին թախլիյէ էթմէյէ րազի տիրլէր,
 շու շարթ իլէ քի Պուլղարլար տախի Գավա-
 լայը թախլիյէ էյլէսինլէր վէ այլը պիր Մա-
 քէտօնիա մուխթարիյէթի թէշքիլ օլունտուն :
 Պուլղարիա պունա րազի օլմատըղը Կիպի
 Եունան Էհալլիյի տախի րազի էթմէք գօ-
 լայ պիր մէսէլէ տէյիլ տիր : Պու թագ-
 սիմ մէսէլէսի էվլէլէճէ պէյլէրինտէ մուա-
 հէտէ իլէ գարարլաշմը խտի խտէ տէ Սէ-
 լանիյին պէօյլէ մանօլրատան Կէլլի Կիպի
 զապթ օլունաճաղը հիսապ էտիլմէմիշ վէ
 Եունան, Պուլղար գուվվէթինին օրատա ուղ-
 րաշաճաղը զանն օլունմուշ խտի : Մանասթըր
 տախի Պուլղարիանըն օլաճագ իքէն Սըրպլա-
 րըն չէճաաթ իլէ օրայը զապթ էյլէմէսի՝ մէսէ-
 լէյի պաշալաշտրմը տըր : Եու հօլտա պիր
 սուրէթ ի հալլ պուլմաղա շալըշըլըյօր, հանի
 Պուլղարլար՝ Սիլիսթրէյի Բուլմանիայա թէքքէ-
 տիպ տէնիզ գըլըսընտան արազի վէրմէյէճէք-
 լէր, պունա մուգապիլ Մանասթըրը ալըպ,
 Սըրպլարա խտէ Իիէք, Եագօփա, վէ Փիւր-
 ղէրին վէրիլէճէք, ատալարտան Չանագգալէնին
 աղղընտաքիիմպրօտ, Լիմիի, Սամօթրակէ, Թիւր-
 քիայա թէքքէ էտիլէճէք, Թասօտ, Միտիլլի,
 Քիոտ վէ Փասրա ատալարը միւթթէֆիզլէրէ
 վէրիլիպ, Բօտօտ վէ էթրաֆընտաքի ճէնուպի
 ատալար միւթթագ օլարազ Օսմանլը հաքիմիյէ-
 թի ալթընտա միւսթագիլ օլաճագ տըր : Եու-
 նանլար ալտըղլարը ատալարտա խաթիհքիմ-
 լար հափմայաճաղար տըր : Պու հաֆթանըն
 մուհիմմ խապէրի՝ ճավիտ փաշանըն Արնու-
 վուտուգտա Ավլօնիայը թէքրար զապթ էտիպ
 օրայա Օսմանլը պայրաղընը րէքզ էյլէմէսի վէ
 Օսմանլը խաարէսի թէէսիտ էթմէսի տիր : Օ-

րատա Արնավուտ հիւքիւմէթ ի մուվագգաթէ-
 սինի թէշքիլ էտէն Արնավուտար հապս էտիլ-
 տիլէր վէ Կէօնիւլլիւլէր ֆիրար էթմիշ տիր :
 Օրատա խաարէ ի Էօրֆիլիյէ իլան օլմուշ տըր :
 Թանին պու պապտէ չէօյլէ հաղըյօր : «Պիզիմ
 իչին Արնավուտուգ մէմալիք ի Օսմանիյէնին
 պիր ճիւղի տիր վէ օրատա պաշգա պիր հիւ-
 քիմէթ հօլ տըր : Իսմայիլ Քէմալ պէյին թէշ-
 քիլ էյլէտիյի Արնավուտուգ հիւքիւմէթ ի մէն-
 հուսէսի հիւլլը Էնտիրիպ Կէրինէ գարթալ նի-
 շանընը գօյարապ տէյիլ հալընըղ Օսմանլըղա
 իլլա Իսլամըղա հաղարէթ էյլէմիշ օլտու : զի-
 րա հիւլալ՝ Իսլամիյէթին տախի պիր ալամէթի
 օլմագ իւզրէ թանըլմը տըր : Մըսըր, Թու-
 նուս չօգ էվվէլ այրըլմը իքէն հիւլլը թէքք
 էյլէմէմիշ տիրլէր : Պունլար խտէ Օսմանլըղը
 վէ Իսլամիյէթի հիչ գալէ օլմայըպ շափգալը
 պիր փրէնտ արամագ տէրաինէ տիւշտիւլէր :
 Հիւքիւմէթ՝ Արնավուտուգուն միւսթագպէլի
 հազգընտա տիւշիւնիւր իքէն թիւրքիատա պու-
 լունան Արնավուտ մէմուրլարը տախի տիւ-
 շիւնմէք Կէրէք տիր : Արնավուտուգ հազգըն-
 տա տէվլէթլէր չէմալ ի շարգ հուտուտունը
 գարար վէրմիշ տիրլէր : ճէնուպա Կէլլնտիքտէ
 օ հէվալիտէքի Էհալլինին միլլիյէթի վէ ար-
 գուսը հիսապա ալընտճագ տըր, զիրա օ Էհա-
 լինին գըսմը ազամը Բուդլար տըրլար : Եու
 գատար քի Ատրիաթիք տէնիզինին սէրպէսթ
 գալմասը իչին պաղը մահալլէր պի թարաֆ ի-
 լան օլունաճաղար տըր : Արնավուտուգ գը-
 լալըղը իչին իթթիֆագը Միւսէլլէս թարա-
 ֆընտան Իսվէճ գրալընըն օղու Կիյօմ թէք-
 լիֆ օլունմուշ տըր :

Միւրքեկիլի.— Պիր գաչ Եունան թօրիէ-
 տօսը Ուրլա թարաֆընա Կէլիպ Ալվալըղա թօփ
 Էնտախթ էյլէմիշէր վէ իսքէլէ իլէ պաղը պի-
 նալար իւզըլմը տըր : Քէզա Մեհմէթիյէ գըրհ-
 լըսը տախի պօղագտան չըզըպ Մէրքէպ ասա-
 սը ճիւլարընտա պաղը Եունան թօրիիտօլարը
 իլէ միւսատէմէտէ պուլունմուշ վէ անլէրի
 բիւճաթա մէճպուր էթմիշ տիր : Ավէրօֆ գըրհ-
 լըսընըն Թէնէտօտ ատաաը հանընտա գարայա
 օթուրմուշ խտիյինէ տախի պաղը խապէրլէր
 ալընտը խտէ տէ մուախիսէրէն ծոուն Ավիթօֆ
 օլմատըղը թէհազգուգ էյլէմիշ տիր :— Թանին
 Միւրիատա օլան հարէքէթ հազգընտա հաղար
 իքէն հիչ պիր սըֆէթ ի մախուսէսի օլմայան
 պիր հիյէթ իճթիմա էտիպ, քէնտիրլէրինճէ պիր
 իսլահաթ փրօթէսի թէրթիպ էյլէմիշէր տիր :

Պու փրօթէ թէմամիյէթ ի միւքիյէյէ մուխալիֆ օլտուղունտան հիւքիւմէթ թարաֆընտան րէտտ օլունմուշ վէ հիւքիւմէթ պիր փրօղրամ հա- զըրլամըշ տըր:— Պուլղարիք գրալը թէքֆուր տաղընա կէլմիշ վէ հէր թարաֆը կէզիպ Բոււմ վէ էրմէնի քիլիսէլէրինի տախի զիյարէթ էյ- լէմիշ տիր: Բէզա Պուլայըր Պուլղար օրաու- սունա տախի կէլիպ ասքէրլէրի մէտհ վէ թէշնի էյլէմիշ:— Սուլն թէգարրուր էյլէտիք- տէ Գալա ի Սուլթանիյէ սանճաղը վիլայէթէ թանվիլ էտիլէճէք տիր:— Ենմէնտէ Իմամ Էա- հա իլէ Սէյիտ Իտրիս արասընտա սուլն աղտ էտիլիպ պէնլէրինտէքի մուհարէպէյէ խիթամ վէրիլմիշ տիր: Ենյլէքի, 1. Սէյիտ Իտրիս, էզտ, Միւշիւրէթ, Նազիր, Ալգամ վէ Կաֆիր աշիրէթլէրինի Իմամ Եահիայա թէրք էտէճէք 2: Սէյիտ Իտրիս Իֆլահ վէ Հօմիլսին արաղի- լէրինտէն էլ չէքէճէք, 3. Սէյիտ Իտրիս պուն- տան սօնրա մէղքիւր աշայիրտէն քէնտինէ իլթիճա էտէնլէրի թարտ էտէճէք: Ենմէն վա- լիտի Մահմուտ Նէտիմ պէյ Սանաայա Սէյիտ Իտրիս իլէ կէօրիւմէյէ կիթմիշ տիր: վէ Էօլ- տա թարվուտա ասաքիր թարաֆընտան մու- սիգա իլէ խթիգպալ օլունուպ Էօլունա տէ- վամ էթմիշ տիր: Սուլն թէգարրուր էյլէտիք- տէն սօնրա Իթալիա հիւքիւմէթի Սէյիտ Իտ- րիսէ մուսվէնէթ էյլէմէյէճէք իմիշ:— Կալա- թատա Թօփիսանէ մէյտանը 410 պին լիրայա պէտէլ Բըլթըմ գումիւրիստընա թէրք օ- լունմուշ տըր: Թօփիսանէ Թալիմիսանէսի իլէ Բըլթըմ արասընտաքի էպնիյէ հէտմ օլու- նաճաղ: Գումիւրիստ օրատա 3 ասքէրի տէփօ Էափաճաղ վէ ասքէրի ֆապրիգա չէրտէն խարիճտէ պիր Էէրէ նազլ օլունաճաղ տըր:— Իզմիրտէ փունթա սթաթիյօնու ճիվարընտա ձօրձ խմինտէ պիր քիմսէ տէր տէսթ օլուն- մուշ վէ չանթաընտա պիր չօգ պօմպալար պուլունմուշ տըր: Իզմիրտէքի Եունանլար ա- րասընտա պիր հէյէճան կէօրիւմէքտէ իմիշ: հիւքիւմէթ պիր ֆէսատ քէշֆ էյլէյիպ պիր զաշ քիմսէ տէրտէսթ էյլէմիշ տիր:— Անատո- լու չըմէնտըքեր գումփանիստը իքի այտան հիւքիւմէթէ 400 պին լիրա իզրալ էթմէյէ թէահիւտ էյլէմիշ տիր:

Խ Ա Ր Ի Ճ Ի

Էյփօքսնըն ահիլալը նիյասիյեսի:— Տէվ- լէթլէր Եգօտրա մուհաթէրէսինի մէն էթմէք իչիւն պիւթիւն գուվլէթլէրի իլէ չալըշտըլար: Ալմանիա պաշ վէքիլի իրատ էթմիյի պիր նուլթատա, մէվճուտ օլան մէսէլէլէրէ տաիր, էօյլէ գուվլէթլի լիսան իլէ պէյանը Էֆքիար էյլէտի քի, պիր թարաֆտան սուլնուն պա- գասընտ տաիր Էվրօփանըն ճիտտիյէթլինի թէքքիտ էթմէքլէ պէրապէր, պազը տաիրէ- լէրտէ տէ հէյէճան հասըլ էյլէմիշ տիր: Սըր

էտլարտ Կրէյին, Էվրօփա սիյասիյաթընտա թուլթուղը մէսլէքի, գուվլէթլի լիսան իլէ սէնա էտիպ, Սլալ հարէքէթինէ դարչը միւ- տաֆաայա հազըր պուլունաճաղարընը տա թէքքիտ էյլէտի: Ֆրանսըզ մաթպուլաթը պու- նուլթատան չօգ մէնուն օլմատը: Բուսիատա փանիսլալիզմ հարէքէթի լէյհինտէ խուսուսի պիր նիւմայիշ իճրա էտիլտի իսէ տէ, պու- նիւմայիշ տէվլէթլէրին Գարատաղ ալէյհինտէ- քի թէշնպալիսինէ մանի օլամատը: Տէվլէթ- լէյին զըրհլըլարը պիւթիւն Գարատաղ սահի- լինի ապլօգայա ալարադ Գարատաղը թազիիգ էթմէքտէ օլաուլար: Պունուն իւզէրինէ Սըր- պիա, Գարատաղըլարա մուսվէնէթ էթմէք- տէն, քէֆի ի Էէտ էյլէտի, վէ Սունանիսթան Սէլանիքտէն ասքէր վէ մուհիմմաթ կէչիր- մէտինէ միւսաատէ էթմէյէճէյինի խապէր վէր- տի: Բուսիա ապլօգայա, հաթթա Գարատա- ղըն պիր տէրէճէյէ գասար թազիիգ էտիլմէ- սինէ րազի օլաուղունը թէքրար պէյան էթ- մէք իլէ պէրապէր, պու իչին պիր թէք տէվ- լէթէ Էանի Ավսթրիայա հէվալէ էտիլմէսինէ միւթէրիգ պուլունտուղունու տա խապէր վէր- միշ տիր: Գրալ Նիզօլանըն, տէվլէթլէրին թազ- կիլի տէվամ իթտիյի թադտիրտէ, իսթիֆա էտէճէյի խապէր վէրիլմիշ իսէ տէ, պու խա- պէր թաստիգ էտիլմէմիշ տիր: Տիլէր պիր խապէրէ կէօրէ, Եգօտրայա մուղապիլ Գարա- տաղա պիր մըգտար ազլէ վէ արազի վէրմէք տախի թատալվուր էտիլմիշ տիր: Գրալ պու- նուն իչիւն 4,000,000 լիրա թալէպ էտիյօր իմիշ:

Ձին.— Ապրիլ Ծտա Ձինմայինին իւք փար- լափէնթօընըն քիւշատ օլունմադ րէսմի իճրա էտիլմիշ տիր: Իլք իճթիմատէ 596 մէպունան- տան 500ի վէ 274 այանտան 177սի հաղըր պուլունմըլար տըր: Պունլար հէփ փրաֆ զօք տէնիլէն րէսմի ալաֆրանկա էլպիսէ կիլինի վէ պաշարընա սիվրի չափա գօյմուշ օլարադ կէլտիլէր: Անլաշըլաղընա կէօրէ պու կիւն- լէրտէ վուզանկ չէրիստէ րէիս վէքիլինի գաթլ էթմէք վէ պիր ինգիլապ մէյտանա կէթիւրմէք իչիւն պիր թէրթիպին պուլունտուղուն անլա- շըլմը, վէ պունուն իչիւն 100 գատար քիմ- սէլէր իտամ էտիլմիշ տիր: Ձին ճիմնուրիյէ- թիինի տիւվլէի մուսաղգամա հալա րէսմէն թանրմամըլար տըր: Մ. Ամէրիգա, փարլա- մէնթօ րէսմէն իլէ պաշարըլտան սօնրա, Ձին ճիմնուրիյէթիինի թանըյաճաղընը խապէր վէրմիշ իսէ տէ հալա պու վատը իճրա էթ- մէմիշ տիր: Նէ ինկիլթէրա նէ ձաքօնիա հալա թանըմաղա հաղըր տէյիլ տիրէր:

Ֆիլիսթին Իսրայելաւորը. — Պիր գաչ կիւնտէն պէրու, Ֆիլիսթին ատաւարընն, ասքերի պին պաշտը վէ վալիսի օլան, Մաժօր Ֆիլիսթին չէհ-րիմիդաէ պուլունմագտա տըր: Միւշարիլէյն խուսուսի պիր մագսէտ իչիւն պուրայա կէլ-միշ տիր: Մէղքիւր ատաւարտա պիր գաչ մի-լիօն իսլամ էհալի պուլունուպ, պունլար տի-կէր փուլփէրէսթ գապիլէլէր կիպի ճահիլ վէ ախլագսըղ տըրլար վէ հիւքիւմէթէ վէրկի վէրմէքտէն իմթինա էտէրլէր, զիրա Գաթօ-լիքէր, պու վէրկի իլէ տինինիլի սաթա-ճագլար տէյու: անլէրի գանտըրմըլար իտի: Պունլար հիւքիւմէթին աջտըղ մէքթէպլէրէ տախի կիթմէյիպ, հաղմա վէ թալանա տէվամ էտէրլէր: Հիւքիւմէթ պունլարը իմլայա կէ-թիրմէք իչիւն, իսլիֆէնին վէ Շէյխ իւլ իս-լամըն նուֆուզուըն իսթիմալ էթմէք իսթէ-յէրէք, վալի ի միւշարիլէյն մէղքիւր իսլամ էհալին վէքիլի մուլլաղը մագամընտա պու-րայա կէլմիշ, վէ պու մագսէտինի Զաթը Շա-հանէյէ վէ Շէյխ իւլ իսլամ էֆ-յէ տըղ էյլէմիշ տիր: Մաժօր Ֆիլիսթին օ էհալիյի ախլագը հա-սանէյէ վէ թալիմ ու թէրպիլէյէ, վէ հիւ-քիւմէթէ իթաաթա թէշլիլ էթմէք իւզրէ մա-զամաթը մէղքիւրէտէն պաղը թէպիլղաթ ա-լաճագ վէ պէրապէրինճէ տէ պիր իսլամ վալիզ կէթիւրէճէք տիր:

Միւրքէնկվիլի. — Փափա հաղրէթլէրի չէտիտ էնփուէնցատան թուլուլուլ օլուպ, պալլը-մը վէ տէրէճէի հէրարէթի ֆ. 100 տէրէճէյէ եթիլէրէք պիր խալի էնտիլէյի մուճիպ օլմուշ իսէ տէ սօն խապէրլէրէ կէօրէ պիրազ էյիլլէյէ եիւզ թուլմուշ տըր: — Պու կիւնլէրտէ Մ. Ամէրիգանըն Գալիֆօրնիա էյալէթի, Ասիալը էճնէպիլէրին, խուսուսա ճափօնիալըլարըն արաղի սաթուն ալմալարըն մէն էտէն, պիր գանուն գօյմագ նիլէթինտէ պուլունտուղլարը անլալըլընճա, ճաթօնիա հիւքիւմէթի պէօյլէ պիր գանունըն, իքի տէօվլէթ տրասընտա մէվճուտ օլան աշտնամէ աչքիամընա, մու-խալիֆ օլտուղունը իտտաա էտէրէք փրօթէսթօ էյլէմիշ տիր: Բէիս Ուիլսըն պու մէսէլէտէ միւտախէլէ էտէճէք տիր կէօրիւնիւյօր: Ան-լալըլտըղընա կէօրէ ճափօնիալըլար քէնտի արաղիլէրինի, ճափօնիալըլ ամէլէ էլի իլէ զէր էթաիրտիլէրինտէն, Ամէրիգալըլար անլէրլէ-րէգապէթ էտէմէյօրլար վէ պու միւշքիլ պուն-տան նէշէթ էտիյօր: — Ֆրանսա հիւքիւմէթի, պահիլէ փրօղրամընը իքմալ էթմէք իչիւն, 10—12 սէնէ զարֆընտա մէղքիւր աաիրէյէ սարֆ էթմէք իւզրէ 20,000,000 լիրա թալէպ էթմէքտէ տիր: — Բուսիտտա, Եհնուտիլէրին

չօղ պուլունտուղը պիր գարիլէտէ, Եհնուտի-լէր Պասէքտէ պիր Բուս գըղը պօղաղամըլար տէյու, պիր թէվաթուր չըգարարագ, էհալիյի Եհնուտիլէր ալէյիստէ թահրիք էյլէմիշէր իսէ տէ, կիւճ իլէ չուրիշ մէն էտիլմիշ տիր: Պիր աղ սօնրա գըղըն սաղ սէլիմ օլտուղու թէ-պէյիւն էթմիշ տիր:

ԱԶԳԱՅԻՆ

Կէչէն հաֆթա Փաթրիգ Արշարունի Սրբա-զան՝ Ատլիյէ նէգարէթինէ կիտէրէք նազըր պէյէ՝ վան Մահքէմէլէրինին վէ ատլիյէ մէ-մուրլարընն մէմուրիլէթլէրինի սու ի խթիմալ վէ թէքեասիւլ էթմէլէրինտէն տօլայը չիքեա-յէթ էթմիշ վէ իւզլէրճէ պիսուշ էրմէնիլէրին մահքէմէլէրէ էնիլիլէթլէրի օլմատըղլարը սէ-պէպտէն հալը ֆիրարտա պուլունտուղլարընը վէ պու հալըն արթըգ տէվամ էտէմէլէճէյիլի պէյան էթմիշ տիր: Նազըր պէյ ճէվապէն Փաթ-րիգ էֆ-նին տէտիլէրինի թասաիգ էթմիշ վէ վան մէհաքիմ վէ մէմուրիյն ի ատլիյէսինտէ հիւքիւմէթին պիր թագըմ թէպտիլաթ էթմէք վէ վան միւտտաի ի ումուսիսինի աղ էթմէք գարարընտա պուլունտուղունու պէյան էթմիշ տիր: — Պունտան էվվէլ հաղմըլ իտիք քի պիր իքի նէսփոխսըլար, Փաթրիգխանէտէ 17 նօմէրօլու պիր խաֆիյէ պուլունտուղունա տաիր վարչաքիւնտան իսթիգա թալէպէթ միշլէր իտի: Ազգ. Ժողովուն կէչէն ճումաա կիւնիւ ճէլսէ-սինտէ վարչաքիւն՝ մէճլիսէ րէսմէն պէյան էթ-միշ տիր քի, հիւ պիր չէք ու սուրէթլէ Փաթրիգխանէտէ խաֆիյէ պուլունտուղընա գանի տիր: Պու ճէլսէ էփէյիճէ կիւրիլթիւլիւ օլմուշ վէ Ռ. Զարդարեան իլէ Հ. Արամեանց էֆ-լէր արասընտա պիր ուֆագ հատիսէ տէ ղուհուր էթմիշ տիր: — Կէչէն հաֆթա Մէճ-լիս ի վիւքէլատա, «Էրմէնիսթանտա կաիլըա-ճագ իսլահաթ» թէղէքքիւր օլունմուշ տըր: Արաղի մէսէլէսինի իտարէթէն մահալը իւզէ-րինտէ թէտգիլ վէ թէսվիյէ էթմէք իչիւն, սուլ հագապիստէ էրմէնիսթանա կէօնտէրիլէ-ճէք օլան գօմօսիօն պէր վէճի ի աթի թէշքիլ օլունմուշ տըր: Բէիս՝ սապըգ էվգաֆ նազըրը իսլիլ պէյ, աղալար. Շուրա ի տէվլէթ թահ-րիւրաթ միւտիրի Զիյա պէյ, էվգաֆ նէգարէ-թի մէճլիս ի ալիսինին րէիսի Հաճի էվլիյա էֆ., Թէմիլի մահքէմէսի աղասընտան Գար-րիէլ էֆ. Նէշթէրճեան, իսթանպօլ իսթինաֆ մահքէմէսի աղասընտան Յարուլիւն էֆ. Մոս-տիչեան. տէմէք քի գօմիսիօն 5 աղասան

միւրեքքէս օլուս՝ պիրի րէիս, Չսի իսլամ, Չսի էրմէնի ազալար պուլունաճագ տըր: Գօմիսիօն՝ քէնտինէ կէթիրիլէն արագի տաւալարընը խտարէթէն հալլ էտէճէք տիր: Շայէտ թարաֆէյնտէն պիրի մէմնուն դալմազսա, սուլէ էթմէյէ չալըչաճագ վէ պիր թարաֆը հիյնի հաճէթտէ նագտէն մէմնուն էթմէք իչլէն, գօմիսիօնուն էմրի ալթընա 100000 լիրա վազ օլունույօր քի պու միգտար լազըմ օլունսա 200000է հիւքսէլէճէք, չայէտ թարաֆէյնտէն պիրի փարա տա գապուլ էթմէգտէ, գօմիսիօն իսթինաֆ վէ եա թէմհիզ օլունմասը դայրի միւմքին օլան պիր հիւքմի գաթի վէրէճէք տիր: — Պիրիլատէն փաթրիզլանէյէ 31 Մարտ թարիլի չու րէսմի թէլէկրաֆ քէչիտէ օլունմուշ տըր: — «Ֆաիլի մէճհուլ օլան պիր գաթլ էրմէնիլէրէ իսնատ օլունարագ, չէհրին իսլամարը սօն տէրէճէ թահրիք օլունուս 4 էրմէնի գաթլ էթմիլէր, էհալի տէչէթ իչլէտէ տիր, հարաւմա հէթիլին:» Պու թէլէկրաֆը փաթրիզլանէ մասլահաթիլիզարը Գամէր էֆ. Պապը Ալլիյէ կէօթիւրմիւշ տիր: Հիւքիւմէթ Պիրիլատ վալիսինտէն տէրհալ մալիւմաթ թաւէպ էթմէսի իւզէրինէ վալինին քէչիտէ էթտիլի թէլէկրաֆտա պէյան օլունույօր քի, «Գաթլըն ֆաիլէրի 8 էրմէնի 1 քիւրտ տիր: մագթուլուն թէպլիզաթը թահրիք օլունարագ գաթլիլէրտէն Աւետիս իւզէրինէ հիւճմ էթմիլէր վէ հարաւմընա հէթիլէն վալիտէսի, դէվճէսի վէ պիր չախսը սալիսի տախի ճէրհ էթմիլէր: Թաղիպաթը գանունիյէ իճրա օլունույօր:

ՓՐՕ. ՃԷՄԱԱԹԸ

Պէյ Օղլունտա Փրօ. Սը. Երրորդութիւն քիլիսէսինտէ պու կիւն պիր բուհանի գօնսէր վէրիլէճէք տիր: — Կէլէն հաթթա փէնչէնպիւր կիւնիւ (Աւագ Հինգչարթի) էօլէտէն էվլէլ Պայալ Հաուս իպտտէթ խանէսինտէ, էմմանուէլ քիլիսէսի վէ Սը. Երրորդութիւն քիլիսէսինտէ, Պոսոյ Հայ Աւետ. քիլիսէսի Աչաի Բուպպանի իճրա էյլէյէճէքլէր տիր: — Բէսապ վի ճիլարընսան խապէրիւր. — Բէսապ քիլիսէսի վազթըն քէսասլըղընա բաղմէն, պուսէնէ մէքթէպ պիւստէսինտէ 50 լիրա զամմ էյլէմիլէր տիր: Բէսապտա Լուս. վէ Փրօ. մէքթէպլէրինի պիրլէչտիրմէք, պազը քիմսէլէր թարաֆընտան թասմիմ էտիլմէքտէ վէ 500 լիրալըզ պիր միւլք տախի սաթման ալընմըչ իսէ տէ, պազըլար իպթիտաի մէքթէպ-

լէրին զաիֆլիյինտէն վէ տիկէր սէպէպլէրտէն տօլայը պէօլէ պիր թէչէպպիւսէ հալա վազըթ կէլմէտիլինի զանն էտիյօրար: — Պիրիլատ օճիլարարտա իշտիլիք վէ քէսաթլըք հիւքմ սիւրմէքտէ օլարագ հիւզլէրճէ խանէլէր աճ վէ միւլթաճ հալտէ տիրէր: էհալի պունտան սէվզ օլունուս հէնի իրատ հօլարը պուլմազա չալըչմըչար վէ Տօդ. Ա. Նագգաչեանըն «Ա. շրարահազար, օսուն ֆսուրիւր» սէր լէվհալը պէնտինտէն թէչվիզ օլունարագ, օ հէվալիտէ պուլունան պիհիսապ մէնէվիշ աղաճարընը, ֆըսաղը աշըլմազա թէչէպպիւս էթմիլէր տիր: — Մարտ 19տա Տէյվիտ Լիվլինկըն թընըն 100ինճի սէնէի տէվրիյէսի միւնասէպէթիլէ պիր թէղքիար իւրտմէթի իճրա էտիլիպ, կէնճլէրէ անըն սիւրէթ վէ թապիաթընա տաիր մալիւմաթ վէրիլմիշ տիր: Պու զիյնէթտէն հասըլ օլան փարա իլէ, Փրօֆ. Յ. Ա. Պէզճեանըն էլ իլէ պէօյիւսիւմիւշ պիր սուրէթի սաթըն ալընարագ մէքթէպէ թալիզ էտիլէճէք տիր: Բէսապ վէ էքիզ Օլուզ քիլիսէ պինալարը էլտէ էտիլէն իսնէ նիսպէթիստէ ինչա էտիլմէքտէ տիր: Գալատուրան քիլիսէսինտէ պիր վաիզ պուլունմայըպ, Վեր. Ս. Մանչիկեան, Վեր. Տ. Գունտագճեան վէ Բէսապ մէքթէպի մուալլիմէրի միւնավէպէ իլէ վազ էթմէքտէ տիրէր: Բէսապ Կ. Խ. Շիրքէթի իլէրի կիլմէքտէ վէ պիր քիւթիւպսանէ վէ գրաաթիսանէ աշմազա սայ էթմէքտէ տիրէր: — Վեր. Ստեփան Մանչիկեան պու հազընյարտա էնֆլունցատէն թուլուլմըչ օլուպ էփէյի թէչիլքէլի պիր հալտէ պուլունույօր: — Վանտան ալարըմըզ պիր մալիւմաթա կէօրէ Ե. Գ. Բուչաինեան էֆ. Վան մէքթէպի ալիսինտէ քէնտի իչլինի միւպաչէրէթ էյլէմիշ տիր: Մուսաիլէյի Սքօլիտա թահաիլ իչլինի պիթիլիպ, Վանա ալտէթ էյլէմիշ վէ օրատա Ամէրիզալարըն մէքթէպինտէ թէտրիսաթ իլէ մէշղուլ պուլունմուշ տըր: Վանտա Ամէրիզան մէքթէպլէրինտէ 1164 օղլան, զըզ չայիրտ պուլունույօր:

Իխար. — Բաիլիւմա պէնտ հաղանլար քեաղընը պիր սահիֆէսինէ հաղալար վէ սաթըլարը տա պիր ազ սէյրէքճէ պրազըլարտա մէմնուն օլունուզ:

Միւսիւր ի մեսուլ վի տանիպ ի ինթիյազ
Յ. Գ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ԲԷՇԵՆՍ ՄԱԹՊԱՍԱՐ
Կրիստոսք, Մահմուտ փաշա, Բիւրճի խան, Նօ. 32—34